

WHC. 08/01
Ocak 2008

Dünya Mirası Konvansiyonunun Uygulanmasına yönelik İşlevsel İlkeler

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER EĞİTİM, BİLİM VE KÜLTÜR
ÖRGÜTÜ

DÜNYA KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASININ
KORUNMASI İÇİN HÜKÜMETLER ARASI KOMİTE

DÜNYA MİRASI MERKEZİ

İşlevsel İlkeler Dünya Mirası Komitesinin kararlarını yansıtmak üzere periyodik olarak güncellenmektedir. İşlevsel İlkelerin en son versiyonunu kullandığımızdan emin olmak için lütfen aşağıda verilen UNESCO Dünya Mirası Merkezi Web adresinden *İşlevsel İlkeler*'in tarihini kontrol ediniz.

İşlevsel İlkeler (İngilizce ve Fransızca), *Dünya Mirası Konvansiyonu* metni (beş dilde), ve Dünya Mirasına ilişkin diğer dokümanlar ve bilgiler aşağıda adresi yer alan Dünya Mirası Merkezinden elde edilebilir:

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Tel : +33 (0)1 4568 1876

Faks : +33 (0)1 4568 5570

E-mail: wh-info@unesco.org

Linkler : <http://whc.unesco.org/>

<http://whc.unesco.org/en/guidelines> (*İngilizce*)

<http://whc.unesco.org/fr/orientations> (*Fransızca*)

İÇİNDEKİLER

Bölüm numarası	Paragraf numarası(ları)
-------------------	----------------------------

AKRONİMLER VE KISALTMALAR

I. GİRİŞ

I.A	<i>İşlevsel İlkeler</i>	1-3
I.B	<i>Dünya Mirası Konvansiyonu</i>	4-9
I.C	<i>Dünya Mirası Konvansiyonu'na Taraf Ülkeler</i>	10-16
I.D	<i>Dünya Mirası Konvansiyonu'na Taraf Ülkelerin Genel Kurulu</i>	17-18
I.E	Dünya Mirası Komitesi	19-26
I.F	Dünya Mirası Komitesi Sekreteryası (Dünya Mirası Merkezi)	27-29
I.G	Dünya Mirası Komitesi Danışma Organları:	30-37
	• ICCROM	32-33
	• ICOMOS	34-35
	• IUCN	36-37
I.H	Diğer kuruluşlar	38
I.I	Dünya Mirasının korunması konusundaki ortaklar	39-40
I.J	Diğer Konvansiyonlar, Tavsiyeler ve Programlar	41-44

II. DÜNYA MİRAS LİSTESİ

II. A	Dünya Mirasının Tanımı	45-53
	▪ Kültürel ve Doğal Miras	45
	▪ Karma Kültürel ve Doğal Miras	46
	▪ Kültürel Peyzaj	47
	▪ Taşınabilir Miras	48
	▪ İstisnai evrensel değer	49- 53

II.B Temsilci, Dengeli ve Güvenilir Bir Dünya Mirası Listesi	54-61
• Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesine yönelik Global Strateji	55-58
• Diğer önlemler	59-61
II.C Geçici Listeler	62-76
• Prosedür ve Format	62-69
• Bir planlama ve değerlendirme aracı olarak Geçici Listeler	70-73
• Geçici Listelerin hazırlanması konusunda Taraf Ükelere yardım ve Kapasite Oluşturma	74-76
II.D İstisnai evrensel değerin değerlendirilmesi için kriterler	
II.E Bütünlük ve/veya özgünlük	79-95
• Özgünlük 79-86	
• Bütünlük 87-95	
II.F Koruma ve yönetim	96-119
• Koruma için yasama ile ilgili, düzenleyici ve akdi önlemler	98
• Etkin koruma için sınırlar	99-102
• Tampon bölgeler	103-107
• Yönetim sistemleri	108-118
• Sürdürülebilir kullanım	119

III. VARLIKLARIN DÜNYA MİRASI LİSTESİNE KAYDEDİLMESİ SÜRECİ

III.A Adaylıkların Hazırlanması	120-128
III.B Adaylık formatı ve içeriği	129-133
1. Varlığın Belirlenmesi	132.1
2. Varlığın Tanımlanması 132.2	
3. Kaydedilmek için Gerekçesi	132.3
4. Muhafaza durumu ve varlığı etkileyen faktörler 132.4	
5. Koruma ve Yönetim	132.5
6. İzleme	132.6
7. Dokümantasyon 132.7	
8. Sorumlu yetkilinin irtibat bilgileri	132.8
9. Taraf Ülke adına imza	132.9
III.C Farklı türdeki varlıkların adaylıkları için koşullar	134-139

	• Sınır aşan varlıklar	134-136
	• Seri varlıklar	137-139
III.D	Adaylıkların kayda alınması	140-142
III.E	Danışma Organı tarafından adaylıkların değerlendirilmesi	143-151
III.F	Adaylığın geri çekilmesi	152
III.G	Dünya Mirası Komitesinin Kararı	153-160
	• Kaydedilme	154-157
	• Kaydetmeme Kararı	158
	• Adaylığın geri gönderilmesi	159
	• Adaylıkların Ertelenmesi	160
III.H	Acil durum üzerine işleme alınacak adaylıklar	161-162
III.I	Sınırlar, kaydedilmemenin gerekçesi olarak kullanılan kriterler	163-167
	veya Dünya Mirası varlığının adı üzerinde yapılan değişiklikler	
	• Sınırlar üzerindeki küçük değişiklikler	163-164
	• Sınırlar üzerindeki önemli değişiklikler	165
	• Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere gerekçe olarak kullanılan kriterler üzerinde değişiklikler	166
	• Bir Dünya Mirası Varlığının İsmi üzerinde Değişiklik	167
III.J	Zaman Çizelgesi- genel taslak	168
IV. DÜNYA MİRASI VARLIKLARININ MUHAFAZA DURUMUNU İZLEME SÜRECİ		
IV.A	Tepkisel İzleme	169-176
	• Tepkisel İzlemenin Tanımı	169
	• Tepkisel İzlemenin Amacı	170-171
	• Taraf Ülkelerden ve/veya diğer kaynaklardan alınan bilgiler	172-174
	• Dünya Mirası Komitesi tarafından alınan Karar	175-176
IV.B	Tehlikedeki Dünya Mirası Listesi	177-191
	• Varlıkların Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için İlkeler	177
	• Varlıkların Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için kriterler	178-182
	• Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine varlıkların kaydedilmesi prosedürü	183-189

	• Tehlikedeki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların muhafaza durumunun düzenli olarak gözden geçirilmesi	190-191
IV.C	Varlıkların ileride Dünya Mirası Listesinden çıkartılması için prosedürler	192-198
V. DÜNYA MİRASI KONVANSİYONUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN PERİYODİK RAPORLAMA		
V.A	Hedefler	199-202
V.B	Prosedür ve Format	203-207
V.C	Değerlendirme ve Takip	208-210
VI. DÜNYA MİRASI KONVANSİYONU İÇİN DESTEK SAĞLAMAK		
VI.A	Amaçlar	211
VI.B	Kapasite oluşturma ve araştırma	212- 216
	• Global Eğitim Stratejisi	213
	• Ulusal eğitim stratejileri ve bölgesel işbirliği	214
	• Araştırma	215
	• Uluslararası Yardım	216
VI.C	Bilinçlendirme ve eğitim	217-222
	• Bilinçlendirme 217-218	
	• Eğitim	219
	• Uluslararası Yardım	220-222
VII. DÜNYA MİRASI FONU VE ULUSLARARASI YARDIM		
VII.A	Dünya Mirası Fonu	223-224
VII.B	<i>Dünya Mirası Konvansiyonunun Desteklenmesinde Diğer Teknik ve Mali kaynak ve Ortaklıkların Seferber Edilmesi</i>	225-232
VII.C	Uluslararası Yardım	233-235
VII.D	Uluslararası Yardım İlke ve Öncelikleri	236-240
VII.E	Özet Tablo	241
VII.F	Prosedür ve format	242-246
VII.G	Uluslararası Yardım taleplerinin değerlendirilmesi ve onaylanması	247-254

VII.H	Sözleşmeden Doğan Düzenlemeler	255
VII.I	Uluslararası Yardımın Değerlendirilmesi ve Takibi	256-257
VIII.	DÜNYA MİRASI AMBLEMİ	
VIII.A	Önsöz	258-265
VIII.B	Uygulanabilirlik	266
VIII.C	Taraf Devletlerin Sorumlulukları	267
VIII.D	Dünya Mirası Ambleminin uygun kullanımlarının artırılması	268-274
	• Varlıkların Dünya Mirası Listesinde yer almasını anmak için tabelaların hazırlanması	269-274
VIII.E	Dünya Mirası Ambleminin Kullanılmasına ilişkin Prensipler	275
VIII.F	Dünya Mirası Ambleminin kullanılması için izin prosedürü	276-278
	• Ulusal otoritelerin yapacağı basit bir anlaşma	276-277
	• İçeriğin kalite kontrolünü gerektiren anlaşma İçerik Onay Formu	278
VIII.G	Taraf Devletlerin kalite kontrolü kullanma hakkı	279
IX.	BİLGİ KAYNAKLARI	
IX.A	Sekretarya Tarafından Arşivlenen Bilgi	280-284
IX.B	Dünya Mirası Komitesi Üyeleri ve diğer Taraf Devletler için Spesifik Bilgiler	285-287
IX.C	Halka açık bilgi ve yayınlar	288-290

EKLER		Sayfa Numarası
1.	Onay/ Kabul ve Katılımın Model Aracı	79
2.	Geçici Liste sunma formatı	81
3.	Dünya Mirası Listesinde yer alan belirli türdeki varlıkların kaydedilmesine yönelik ilkeler	83
4.	<i>Dünya Mirası Konvansiyonu</i> ile bağlantılı olarak özgünlük	91
5.	Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere varlıkların adaylık formatı	97
6.	Adaylıklara ilişkin Danışma Organlarının değerlendirme prosedürleri	111
7.	<i>Dünya Mirası Konvansiyonu</i>'nun uygulanmasına ilişkin Periyodik Raporların formatı	119
8.	Uluslararası Yardım Talep Formu	129
9.	Uluslararası Yardım taleplerine ilişkin Danışma Organlarının değerlendirme kriterleri	139
DÜNYA MİRASINA İLİŞKİN SEÇİLEN BİBLİYOGRAFYA		141
İNDEKS		147

AKRONİMLER VE KISALTMALAR

DoCoMoMo	Uluslararası Modern Hareket Anıtları ve Sitlerinin Dokümantasyonu ve Muhafazası Komitesi
ICCROM	Uluslararası Kültürel Değerleri Koruma ve Düzenleme Çalışmaları Merkezi
ICOMOS	Uluslararası Anıtları ve Sitler Konseyi
IFLA	Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu
IUCN	Dünya Koruma Birliği (eski adıyla, Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği)
IUGS	Uluslararası Jeoloji Birliği
MAB	UNESCO'nun İnsan ve biyosfer programı
STÖ	Sivil Toplum Örgütleri
TICCIH	Uluslararası Sanayi Mirasının Korunması Komitesi
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNEP-WCMC	Dünya Koruma İzleme Merkezi (UNEP)
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

I. GİRİŞ

I.A İşlevsel İlkeler

1. *Dünya Mirası Konvansiyonunun Uygulanmasına Yönelik İşlevsel İlkeler* (bundan böyle *İşlevsel İlkeler* olarak anılacaktır), aşağıda listelenenler için prosedürler belirleyerek, *Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına ilişkin Konvansiyonun* (bundan böyle "*Dünya Mirası Konvansiyonu*" veya "*Konvansiyon*" olarak anılacaktır) uygulanmasını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır:
 - a) Dünya Mirası Listesine ve Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine varlıkların kaydedilmesi;
 - b) Dünya Mirası varlıklarının korunması ve muhafazası;
 - c) Dünya Mirası Fonu kapsamında Uluslararası Yardımın sağlanması; ve
 - d) *Konvansiyon* yararına ulusal ve uluslararası desteğin seferber edilmesi.
2. *İşlevsel İlkeler*, Dünya Mirası Komitesinin kararlarını yansıtacak şekilde periyodik olarak gözden geçirilir
3. *İşlevsel İlkelerin* temel kullanıcıları şunlardır:
 - a) *Dünya Mirası Konvansiyonu* 'na Taraf Ülkeler;
 - b) İstisnai evrensel değere sahip Kültürel ve Doğal Mirasın Korunması konusundaki Hükümetlerarası Komite, bundan böyle "Dünya Mirası Komitesi" veya "Komite" olarak anılacaktır;
 - c) Dünya Mirası Komitesinin Sekretaryası olarak UNESCO Dünya Mirası Merkezi, bundan böyle "Sekretarya" olarak anılacaktır;
 - d) Dünya Mirası Komitesinin Danışma Organları;
 - e) sit yöneticileri ve Dünya Mirası varlıklarının korunması konusundaki paydaşlar ve ortaklar.

İşlevsel İlkelerin tarihi gelişimine aşağıdaki Web adresinden ulaşabilirsiniz:
<http://whc.unesco.org/en/guidelines/historical>

I.B Dünya Mirası Konvansiyonu

4. Kültürel ve doğal miras, yalnızca bir ulus için değil tüm insanlık için çok değerleri ve yeri doldurulamaz varlıklar arasındadır. Zarar verilmesi veya yok edilmesi yoluyla bu değer verilen varlıklardan her hangi birinin kaybedilmesi dünyadaki tüm insanların mirasının yoksullaştırılması anlamına gelmektedir. İstisnai özelliklerinden dolayı bu mirasın bazı parçaları “istisnai evrensel değere haiz” ve bu nedenle giderek daha fazla onları tehdit eden tehlikelere karşı özel korumaya değer olan varlıklar olarak görülebilir.
5. Dünya mirasının mümkün olduğunca iyi belirlenmesi, korunması, muhafazası ve tanıtılmasını sağlamak için, UNESCO Üye Ülkeleri 1972 yılında *Dünya Mirası Konvansiyonunu* kabul etti. *Konvansiyon* bir “Dünya Mirası Komitesi” ve “Dünya Mirası Fonu”nun kurulmasını öngörmekteydi. Hem Komite hem de Fon 1976 yılından beri faal durumdadır.
6. 1972 yılında *Konvansiyonun* kabul edildiği tarihten beri, uluslararası toplum “sürdürülebilir kalkınma” kavramını benimsemiştir. Doğal ve kültürel mirasın korunması ve muhafazası sürdürülebilir kalkınma için önemli bir katkıdır.
7. *Konvansiyon* istisnai evrensel değere sahip kültürel ve doğal mirasın belirlenmesi, korunması, muhafazası, tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılmasını amaçlamaktadır.
8. Varlıkların Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi kriterleri ve koşulları, varlıkların istisnai evrensel değerlerini değerlendirmek ve Dünya Mirası varlıklarının korunması ve yönetimi konusunda Taraf Ülkelere rehberlik etmek için geliştirilmiştir.
9. Dünya Mirası Listesine kaydedilen bir varlık, ciddi ve belirli tehlikeler tarafından tehdit ediliyorsa, Komite bu varlığı Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine almayı düşünebilir. Dünya Mirası Listesine kaydedilmesini haklı çıkartan varlığın istisnai evrensel değeri tahrip edildiğinde, Komite bu varlığın Dünya Mirası Listesinden çıkartılmasını düşünür.

I.C Dünya Mirası Konvansiyonuna Taraf Ülkeler

10. Ülkeler *Konvansiyona* taraf olmaları yolunda teşvik edilir. Onay/kabul ve katılım için örnek araçlar Ek 1’de yer almaktadır. Orijinal imzalı versiyonu UNESCO Genel Müdürlüğü’ne gönderilmelidir.
11. *Konvansiyona* Taraf Ülkeler listesine aşağıdaki Web adresinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/statesparties>
12. *Konvansiyona* Taraf Ülkeler, Dünya Mirası varlıklarının belirlenmesi, aday gösterilmesi ve korunması konularında sit yöneticileri, yerel ve bölgesel idareler, yerel toplumlar, sivil toplum örgütleri (STÖ) ve diğer ilgili taraflar ve ortaklar dahil çok çeşitli bir paydaş grubunun katılımını sağlama hususunda teşvik edilmelidir.
13. *Konvansiyona* Taraf Ülkeler, *Konvansiyonun* uygulanması konusunda ulusal odak noktası(ları) olarak birinci sorumlu kamu kurumunun(larının) adı ve adresini Sekretaryaya bildirmelidir, böylece tüm resmi yazışmalar ve dokümanların birer nüshası Sekretarya tarafından gerektiği şekilde bu ulusal odak noktalarına gönderilebilir. Bu adreslerin bir listesine aşağıdaki Web adresinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/statespartiesfocalpoints>. Taraf Ülkeler bu bilgiyi ulusal düzeyde halka duyurmaya ve güncelliğini sağlamaya teşvik edilmelidir.
14. Taraf Ülkeler *Konvansiyonun* uygulanmasını tartışmak üzere kendi kültürel ve doğal miras uzmanlarını düzenli aralıklarla bir araya getirmeye teşvik edilir. Taraf Ülkeler Danışma Organlarının temsilcilerini ve diğer uzmanları gereğince bu işe dahil etmeyi isteyebilirler.
15. kültürel ve doğal mirasın bulunduğu topraklar üzerindeki Ülkenin egemenliğine saygı gösterirken, *Konvansiyona* Taraf Ülkeler bu mirasın korunması konusunda işbirliği için uluslararası toplumun kolektif yararını kabul eder. *Dünya Mirası Konvansiyonuna* Taraf Ülkeler aşağıda sıralanan sorumluluklara sahiptir:
 - a) kendi toprakları üzerinde bulunan kültürel ve doğal mirasın belirlenmesi, aday gösterilmesi, korunması, muhafazası, tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak ve yardım talep eden diğer Taraf Ülkelere bu görevler konusunda yardım sağlamak;
 - b) toplumun yaşantısı içinde mirasa bir fonksiyon verme konusunda genel politikalar kabul etmek;

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 6(1).

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 4 ve 6(2).

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 5.

- c) mirasın korunmasını kapsamlı planlama programları içine entegre etmek;
- d) mirasın korunması, muhafazası ve tanıtımı için servisler kurmak;
- e) mirası tehdit eden tehlikelere karşı koyacak eylemleri belirlemek için bilimsel ve teknik çalışmalar geliştirmek;
- f) mirası korumak için uygun yasal, bilimsel, teknik, idari ve mali önlemler almak;
- g) mirasın korunması, muhafazası ve tanıtılması konusunda eğitim için ulusal veya bölgesel merkezlerin kurulmasını veya geliştirilmesini teşvik edilmesi ve bu alandaki bilimsel araştırmalara özendirme;
- h) kendi mirasına veya *Konvansiyona* Taraf başka bir Ülkenin mirasına doğrudan veya dolaylı olarak zarar verecek her hangi bir kasıtlı önlem almamak; *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 6(3).*
- i) Dünya Mirası Listesine (Geçici bir Listeye atıfta bulunulmaktadır) kaydedilmesi uygun olan varlıkların bir envanterini Dünya Mirası Komitesine sunmak; *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 11(1).*
- j) *Konvansiyona* Taraf Ülkelerin Genel Kurulu tarafından belirlenen miktarda Dünya Miras Fonuna düzenli katkı sağlamak; *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 16(1).*
- k) Dünya Mirasının korunması için bağış yapılmasını kolaylaştırmak amacıyla ulusal, resmi veya özel dernekler ve birlikler kurulmasını düşünmek ve teşvik etmek; *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 17.*
- l) Dünya Miras Fonu için düzenlenen uluslararası yardım toplama kampanyalarına destek vermek; *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 18.*
- m) Konvansiyonun 1. ve 2. Maddesinde belirtilen kültürel ve doğal mirasa karşı kendi halklarının takdir ve saygısını güçlendirmeye yönelik eğitim ve bilgi programlarının kullanılması ve halkı mirası tehdit eden tehlikeler hakkında bilgilendirmek; *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 27.*
- (n) *Dünya Mirası Konvansiyonunun* uygulanması ve varlıkların korunma durumu hakkında Dünya Mirası Komitesini bilgilendirmek; ve *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 29. Taraf Ülkelerin 11. Genel Kurulunda kabul edilen karar (1997)*

16. Taraf Ülkeler Dünya Mirası Komitesinin ve onun bağlı organlarının oturumlarına katılmaya teşvik edilmektedir. *Dünya Mirası Komitesinin Prosedür Kurallarından Kural 8.1*

I.D Dünya Mirası Konvansiyonuna Taraf Ülkelerin Genel Kurulu

17. *Dünya Mirası Konvansiyonuna* Taraf Ülkelerin Genel Kurulu UNESCO Genel Konferansının oturumları sırasında toplanır. Genel Kurul *Prosedür Kuralları* uyarınca bu toplantıları yönetir, bu kurallara aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/garules> *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 8(1), Dünya Mirası Komitesinin Prosedür Kurallarından Kural 49.*
18. Genel Kurul, tüm Taraf Ülkelere uygulanabilen Dünya Mirası Fonuna yapılan katkıların tek tip yüzdesini belirler ve Dünya Mirası Komitesinin üyelerini seçer. Dünya Mirası Komitesi hem Genel Kurula hem de UNESCO Genel Konferansına faaliyetleri hakkında bir rapor sunar. *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 8(1), 16(1) ve 29 ve Dünya Mirası Komitesinin Prosedür Kurallarından Kural 49.*

I.E Dünya Mirası Komitesi

19. Dünya Mirası Komitesi 21 üyeden oluşur ve en az yılda bir kez buluşur (Haziran/Temmuz). Gerekli görüldüğü kadar sık Komite oturumları sırasında toplanan Bürosunu kurar. Komitenin ve Bürosunun oluşumu aşağıdaki Web adresinde yer almaktadır: <http://whc.unesco.org/en/committeemembers> *Dünya Mirası Komitesi ile Sekreteryası, Dünya Mirası Merkezi vasıtasıyla temasa geçilebilir.*
20. Komite *Prosedür Kuralları* uyarınca bu toplantıları yönetir, bu kurallara aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/committeerules>
21. Komite üyelerinin görev süresi altı yıldır ancak, adil bir temsil ve rotasyon sağlamak amacıyla Taraf Ülkeler Genel Kurul tarafından görev sürelerini gönüllü olarak altı yıldan dört yıla indirmeyi düşünmeye davet edilir ve ard ardına görev talep etmekten vazgeçirilirler. *Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 9(1). Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 8(2) ve Dünya Mirası Konvansiyonuna Taraf Ülkelerin 7. (1989), 12. (1999) ve 13. (2001) Genel Kurulunda alınan Kararlar.*
22. Genel Kuruldan önce gerçekleştirilen oturumda Komitenin kararı üzerine Dünya Miras Listesinde bir varlığa sahip olmayan Taraf Ülkeler için belirli sayıda koltuk ayrılabilir. *Taraf Ülkelerin Genel Kurulu Prosedür Kuralları Kural 14.1.*

23. Komite kararları objektif ve bilimsel görüşlere dayanmaktadır ve onun adına yapılacak her hangi bir değerlendirme ayrıntıları ile ve sorumluluk içinde gerçekleştirilmelidir. Komite bu tür kararların aşağıda sıralananlara dayandığını kabul eder:

- a) dikkatlice hazırlanmış dokümantasyon;
- b) ayrıntılı ve tutarlı prosedürler;
- c) kalifiye uzmanlar tarafından değerlendirme; ve
- d) eğer gerekli ise, uzman hakemlerin kullanımı.

24. Komitenin esas fonksiyonları, Taraf Ülkeler ile işbirliği içinde, aşağıda sıralanmaktadır:

- a) Geçici Listeye ve Taraf Ülkelerin sunduğu adaylıklara bağlı olarak, *Konvansiyon* kapsamında korunması gereken istisnai evrensel değere sahip kültürel ve doğal varlıkları belirleme ve bu varlıkları Dünya Mirası Listesine kaydetme; *Dünya Mirası Konvansiyonu* Madde 11(2).
- b) Tepkisel İzleme (bkz. Bölüm IV) ve Periyodik Raporlama (bkz. Bölüm V) süreçleri vasıtasıyla Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkların muhafaza edilme durumlarını inceleme; *Dünya Mirası Konvansiyonu* Madde 11(7) ve 29.
- c) Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıklardan hangilerinin Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kayıtlı olması ve hangilerinin çıkartılması gerektiğine karar verme; *Dünya Mirası Konvansiyonu* Madde 11(4) ve 11(5).
- d) bir varlığın Dünya Mirası Listesinden çıkartılması gerekip gerekmediğine karar verme (bkz. Bölüm IV);
- e) Uluslararası Yardım taleplerinin düşünülmesini gerektiren prosedürleri tanımlama ve bir karar varmadan önce gereğince çalışmaları ve istişareleri gerçekleştirme (bkz. Bölüm VII); *Dünya Mirası Konvansiyonu* Madde 21(1) ve 21(3).
- f) Dünya Mirası Fonunun kaynaklarının Taraf Ülkelerin istisnai evrensel değere sahip varlıklarını koruması konusunda yardımcı olmak üzere en avantajlı nasıl kullanılabileceğini belirleme; *Dünya Mirası Konvansiyonu* Madde 13(6).
- g) Dünya Mirası Fonunu artırmak için yollar arama;
- h) Taraf Ülkelerin Genel Kuruluna ve UNESCO Genel Konferansına iki yılda bir faaliyetleri hakkında bir rapor sunma; *Dünya Mirası Konvansiyonu* Madde 29(3) ve *Dünya Mirası Komitesinin Prosedür Kurallarından* Kural 49.

i) *Konvansiyonun* uygulanmasının periyodik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi;

j) *İşlevsel İlkelerin* gözden geçirilmesi ve kabul edilmesi.

25. *Konvansiyonun* uygulanmasını kolaylaştırmak için, Komite Stratejik Hedefler geliştirir; bu hedefler, Dünya Mirasına yönelik yeni tehditlerin etkin bir şekilde ele alınmasının sağlanması için Komitenin amaçları ve hedeflerini tanımlamak amacıyla periyodik olarak incelenir ve düzenlenir.

1992 yılında Komite tarafından kabul edilen ilk "Stratejik Yönelimler" WHC-92/CONF.002/12 sayılı dokümanın II. Ekinde yer almaktadır.

26. Mevcut Stratejik Hedefler ("5 C'ler olarak da atıfta bulunmaktadır") aşağıda sıralanmaktadır:

2002 yılında Dünya Mirası Komitesi Stratejik Hedeflerini düzenledi. *Dünya Mirasına ilişkin Budapeşte Deklarasyonu (2002)* Aşağıda Web adresinde bulunmaktadır: <http://whc.unesco.org/en/budapestdeclaration>

1. Dünya Mirası Listesinin **Güvenilirliğini** artırmak;

2. Dünya Mirası varlıklarının etkin **Muhafazasını** sağlamak;

3. Taraf Ülkelerde etkin **Kapasite Oluşumunun** geliştirilmesinin teşviki;

3. **İletişim** vasıtasıyla Dünya Mirasına yönelik kamu bilincini, bağlılığını ve desteğini artırma.

4. *Dünya Mirası Konvansiyonunun* uygulanması konusunda **Toplumların** rolünü artırma.

Karar 31 COM 13B

I.F Dünya Mirası Komitesi Sekretaryası (Dünya Mirası Merkezi)

UNESCO Dünya Mirası Merkezi
7, place de Fontenoy 75352 Paris
07 SP Fransa Tel: +33 (0) 1 4568 1571 Faks: +33 (0) 1 4568 5570 E-posta: wh-info@unesco.org www: <http://whc.unesco.org/>

27. Dünya Mirası Komitesi'ne UNESCO Genel Müdürlüğü tarafından atanan bir Sekretarya yardımcı olur. Sekretaryanın fonksiyonu, şu anda özellikle bu amaçla 1992 yılında kurulan Dünya Mirası Merkezi tarafından üstlenilmektedir. Genel Müdür Dünya Mirası Merkezi Müdürünü Komitenin Sekreteri olarak atamıştır. Sekretarya Taraf Ükelere ve Danışma Organlarına yardım eder ve işbirliği sağlar. Sekretarya diğer sektörler ve UNESCO saha ofisleri ile yakın işbirliği içinde çalışır.

Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 14.
Dünya Mirası Komitesinin Prosedür Kurallarından Kural 43.
21 Ekim 2003 tarihli Genel Mektubu 16
<http://whc.unesco.org/circs/circ-03-16e.pdf>

28. Sekretaryanın esas görevleri şunlardan oluşmaktadır:

a) Genel Kurul ve Komitenin toplantılarının düzenlenmesi;

Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 14.2.

- b) Dünya Mirası Komitesinin kararlarının ve Genel Kurul kararlarının uygulanması ve bu kararların yürütülmeleri hakkında onlara rapor verilmesi;
- c) Dünya Mirası Listesi adaylarının alınması, kaydedilmesi, bütünlüğünün kontrol edilmesi, arşivlenmesi ve ilgili Danışma Organlarına aktarılması;
- e) Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesi için Global Stratejinin parçası olarak çalışmaların ve faaliyetlerin koordinasyonu;
- f) Periyodik Raporlamanın düzenlenmesi ve Tepkisel İzlemenin koordinasyonu;
- g) Uluslararası yardımın koordinasyonu;
- h) Dünya Mirası varlıklarının muhafazası ve yönetimi için ilave bütçe kaynaklarının seferber edilmesi;
- i) Komitenin proje ve programlarının uygulanması konusunda Taraf Ükelere yardım sağlanması; ve
- j) Taraf Ükelere, Danışma Organlarına ve kamuoyuna bilginin yayılması yoluyla Dünya Mirası ve *Konvansiyonun* tanıtılması.

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 14.2 ve Dünya Mirasına ilişkin *Budapeşte Deklarasyonu* (2002)

29. Bu faaliyetler, Komitenin kararlarını, Stratejik Hedefleri ve Taraf Ülkelerin Genel Kurullarının kararlarını takip eder ve Danışma Organları ile yakın işbirliği içinde gerçekleştirilir.

I.G Dünya Mirası Komitesinin Danışma Organları

30. Dünya Mirası Komitesinin Danışma Organları ICCROM (Uluslararası Kültürel Değerleri Koruma ve Düzenleme Çalışmaları Merkezi), ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi), ve IUCN – Dünya Koruma Birliği-‘dir.

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 8.3

31. Danışma Organlarının rolleri aşağıda sıralanmaktadır:

- a) kendi uzmanlık alanlarında *Dünya Mirası Konvansiyonunun* uygulanması konusunda tavsiyelerde bulunmak;
- b) Komite belgelerinin, toplantı gündeminin hazırlanması ve Komite kararlarının uygulamaya konulması konularında Sekreteryaya yardım etmek;

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 13.7.

b) Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesi için Global stratejinin, Global Eğitim Stratejisinin, Periyodik Raporlamanın geliştirilmesi ve uygulanmasına ve Dünya Mirası Fonunun etkin kullanımının artırılmasına yardımcı olmak;

c) Dünya Mirası varlıklarının muhafaza durumunun izlenmesi ve Uluslararası Yardıma yönelik taleplerin incelenmesi;

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 14.2.

d) ICOMOS ve IUCN olması durumunda, Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen varlıkların değerlendirilmesi ve Komiteye değerlendirme raporlarının sunulması; ve

e) danışman olarak Dünya Mirası Komitesi ve Bürosu toplantılarına katılmak.

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 8.3.

ICCROM

32. ICCROM (Uluslararası Kültürel Değerleri Koruma ve Düzenleme Çalışmaları Merkezi) genel merkezi İtalya-Roma'da yerleşik uluslararası hükümetler arası bir kuruluştur. UNESCO tarafından 1956 yılında kurulan ICCROM'un yasal fonksiyonları taşınabilir veya taşınmaz kültürel mirasın muhafazasını güçlendirmek için araştırmalar gerçekleştirmek, dokümantasyon yapmak, teknik destek, eğitim ve kamu bilinçlendirme programları gerçekleştirmektir.

ICCROM
Via di S. Michele, 13 I-00153
Roma, İtalya Tel:+39 06 585531
Faks: +39 06 5855 3349 E-posta:
iccrom@iccrom.org http://www.
iccrom.org/

33. *Konvansiyonla* bağlantılı olarak ICCROM'un özel rolü aşağıdakileri kapsar: kültürel miras konusunda eğitim için öncelikli ortak olmak, Dünya Mirası kültürel varlıklarının muhafaza durumunu izlemek, Taraf Ülkelerin yönelttiği Uluslararası Yardım taleplerini incelemek ve kapasite oluşturma faaliyetleri için girdi ve destek sağlamak.

ICOMOS

34. ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi) genel merkezi Fransa-Paris'de olan bir sivil toplum kuruluşudur. 1965 yılında kurulan Konseyin rolü mimari ve arkeolojik mirasın muhafazasına yönelik teori, metodoloji ve bilimsel teknikler uygulanmasını teşvik etmektir. Çalışmaları, Anıtlar ve Sitlerin Korunması ve Restorasyonuna ilişkin 1964 yılı Uluslararası Tüzüğün ilkelerine dayanmaktadır. (Venedik Tüzüğü).

ICOMOS
49-51, rue de la Fédération 75015
Paris, Fransa Tel: +33 (0)1 45 67
67 70 Faks:+33 (0)1 45 66 06 22 E-
posta: secretariat@icomos.org
http://www.icomos.org/

35. *Konvansiyonla* bağlantılı olarak ICOMOS'un özel rolü aşağıdakileri kapsar:

Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen varlıkları değerlendirmek, Dünya Mirası kültürel varlıklarının muhafaza durumunu izlemek, Taraf Ülkelerin yönelttiği Uluslararası Yardım taleplerini incelemek ve kapasite oluşturma faaliyetleri için girdi ve destek sağlamak.

IUCN

36. IUCN – Dünya Koruma Birliği (önceki adı ile Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği) 1948 yılında kuruldu ve milli idareleri, STÖ'lerini ve bilim adamlarını dünya çapında bir ortaklıkla bir araya getirdi. Misyonu doğanın bütünlüğü ve çeşitliliğini korumak için tüm dünyada toplumları etkilemek, teşvik etmek ve yardım etmek ve ayrıca doğal kaynakların her türlü kullanımının adil ve ekolojik açıdan sürdürülebilir olmasını sağlamaktır. IUCN'nin genel merkezi İsviçre-Gland'dadır.
37. *Konvansiyonla* bağlantılı olarak IUCN'nin özel rolü aşağıdakileri kapsar: Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen varlıkları değerlendirmek, Dünya Mirası kültürel varlıklarının muhafaza durumunu izlemek, Taraf Ülkelerin yönelttiği Uluslararası Yardım taleplerini incelemek ve kapasite oluşturma faaliyetleri için girdi ve destek sağlamak.

IUCN – Dünya Koruma Birliği
rue Mauverney 28 CH-1196
Gland, İsviçre Tel: + 41 22 999
0001 Faks: +41 22 999 0010 E-
posta: mail@hq.iucn.org http
://www.iucn.org

I.H Diğer kuruluşlar

38. Komite uygun beceri ve uzmanlığa sahip diğer uluslararası kuruluşlara ve Sivil Toplum Örgütlerine programların ve projelerin uygulanmasında yardımcı olmaları için çağrıda bulunabilir.

I.I Dünya Mirasının korunması konusundaki ortaklar

39. Aday gösterme, yönetme ve izleme konularına yönelik bir ortaklık yaklaşımı Dünya Mirası varlıklarının korunmasına ve *Konvansiyonun* uygulanmasına önemli katkı sağlayabilir.
40. Dünya Mirasının korunması ve muhafazasına ilişkin ortaklar, özellikle yerel toplumlardan, resmi ve sivil ve özel kuruluşlardan bireyler ve diğer paydaşlar ve Dünya Mirası varlıklarının muhafazası ve yönetimi konusu ile ilgilenen ve dahil olan mülk sahipleri olabilir.

I.J Diğer Konvansiyonlar, Tavsiyeler ve Programlar

41. Dünya Mirası Komitesi çalışmalarını, UNESCO'nun diğer programları ve ilgili Konvansiyonları ile yakın işbirliği içinde olmasının faydalarını bilmektedir. İlgili global muhafaza araçları, Konvansiyonlar ve programların bir listesi için, bkz. Paragraf 44.

42. Sekretaryanın desteği ile Dünya Mirası Komitesi, *Dünya Mirası Konvansiyonu* ve diğer Konvansiyonlar, programlar ve kültürel ve doğal mirasın korunması ile ilgili uluslararası kuruluşlar arasında uygun koordinasyon ve bilgi paylaşımı sağlayacaktır.
43. Komite ilgili Konvansiyonlar kapsamında hükümetler arası organların temsilcilerini gözlemci olarak kendi toplantılarına katılmaya davet edebilir. Bir davet üzerine de diğer hükümetler arası organların toplantılarını izlemek üzere bir temsilci atayabilir.
44. **Kültürel ve doğal mirasın korunması ile ilgili seçilmiş global Konvansiyonlar ve programlar**

UNESCO Konvansiyonları ve Programları

Silahlı Çatışma Olması Durumunda Kültürel Varlığın Korunmasına Yönelik Konvansiyon (1954)

Protokol I (1954)

Protokol II (1999)

http://www.unesco.org/culture/laws/hague/html_eng/page1.shtml

Kültürel Varlığın Mülkiyetinin Yasadışı İthalı, İhracı ve Transferinin Yasaklanması ve Önlenmesi Yolları Hakkında Konvansiyon (1970)

http://www.unesco.org/culture/laws/1970/html_eng/page1.shtml

Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına ilişkin Konvansiyon (1972)

http://www.unesco.org/whc/world_he.htm

Sualtı Kültürel Mirasının Korunmasına ilişkin Konvansiyon (2001)

http://www.unesco.org/culture/laws/underwater/html_eng/convention.shtml

Soyut Kültürel Mirasın Muhafaza Edilmesine Yönelik Konvansiyon (2003)

<http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf>

İnsan ve Biyosfer (MAB) Programı

<http://www.unesco.org/mab/>

Diğer Konvansiyonlar

Uluslararası Öne Sahip Sulak Arazilere Özellikle Su Kuşu Habitatına ilişkin Konvansiyon (Ramsar) (1971)

http://www.ramsar.org/key_conv_e.htm

Tehlike Altındaki Yabani Fauna ve Flora Türlerinin Uluslararası Ticareti hakkında Konvansiyon (CITES) (1973)

<http://www.cites.org/eng/disc/text.Shtml>

Yabani Göçmen Hayvan Türlerinin Korunmasına Yönelik Konvansiyon (CMS) (1979)

http://www.unep-wcmc.org/cms/cms_conv.htm

Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Konvansiyonu (UNCLOS) (1982)

http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/closindx.htm

Biyolojik Çeşitlilik Konvansiyonu (1992)

<http://www.biodiv.org/convention/articles.asp>

Çalınan veya Yasadışı İhraç Edilen Kültürel Nesnelere ilişkin UNIDROIT Konvansiyonu (Roma, 1995)

<http://www.unidroit.org/english/conventions/culturalproperty/c-cult.htm>

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Konvansiyonu (New York, 1992)

http://unfccc.int/essential_background/convention/background/items/1350.php

II. DÜNYA MİRAS LİSTESİ

II. A Dünya Mirasının Tanımı Kültürel ve Doğal Miras

-
45. Kültürel ve doğal miras *Dünya Mirası Konvansiyonu*'nun 1. ve 2. Maddelerinde tanımlanmaktadır.
-

Madde 1

Bu sözleşmenin amaçları bakımından aşağıdakiler "kültürel miras" sayılacaktır: -anıtlar: Tarih, sanat veya bilim açısından istisnâ evrensel değerdeki mimari eserler, heykel ve resim alanındaki şaheserler, arkeolojik nitelikte eleman veya yapılar, kitabeler, mağaralar ve eleman birleşimleri; -yapı toplulukları: Mimarileri, uyumlulukları veya arazi üzerindeki yerleri nedeniyle tarih, sanat veya bilim açısından istisnâ evrensel değere sahip ayrı veya birleşik yapı toplulukları; -sitler: Tarihsel, estetik, etnolojik veya antropolojik bakımlardan istisnâ evrensel değeri olan insan ürünü eserler veya doğa ve insanın ortak eserleri ve arkeolojik sitleri kapsayan alanlar.

Madde 2

Bu Sözleşmeye göre aşağıdaki eserler "doğal miras" sayılacaktır: - estetik veya bilimsel açıdan istisnâ evrensel değeri olan, fiziksel ve biyolojik oluşumlardan veya bu tür oluşum topluluklarından müteşekkil doğal anıtlar; - bilim veya muhafaza açısından istisnâ evrensel değeri olan jeolojik ve fizyografik oluşumlar ve tükenme tehdidi altındaki hayvan ve bitki türlerinin yetiştiği kesinlikle belirlenmiş alanlar; - bilim, muhafaza veya doğal güzellik açısından istisnâ evrensel değeri olan doğal sitler veya kesinlikle belirlenmiş doğal alanlar.

Karma Kültürel ve Doğal Miras

46. Varlıklar, *Konvansiyonun* 1. ve 2. Maddesinde belirtilen hem kültürel hem de doğal mirasın tanımlarının bir kısmını veya tamamını karşılıyor ise, "karma kültürel ve doğal miras" olarak kabul edilir.

47. Kültürel peyzajlar kültürel varlıktır ve *Konvansiyonun* 1. Maddesinde belirtilen “doğa ve insanın ortak eserlerini” temsil eder. Hem iç hem de dış ardışık sosyal, ekonomik ve kültürel güçlerin etkileri ve doğal çevrelerinin ortaya koyduğu fiziksel kısıtlamalar ve/veya fırsatların etkisi altında zaman içinde insan toplumlarının ve yerleşimlerinin evriminin örnekleridir.
Taşınabilir Miras
-
48. Taşınabilir hale gelmesi muhtemel taşınmaz mirasın adaylığı dikkate alınmayacaktır.
İstisnai evrensel değer
-
49. İstisnai evrensel değer, ulusal sınırları aşan ve tüm insanlığın bugünkü ve gelecek nesilleri için ortak öneme haiz istisnai bir kültürel ve/veya doğal önemi ifade etmektedir. Aslında, bu mirasın sürekli olarak korunması bir bütün olarak uluslararası toplum için büyük öneme sahiptir. Komite varlıkların Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için gerekli kriterleri tanımlar.
50. Taraf Ülkeler, Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için “istisnai evrensel değer” olduğu düşünülen kültürel ve/veya doğal değere sahip varlıkların adaylıklarını sunmaya davet edilmektedir.
51. Bir varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi sırasında, Komite, varlığın gelecekteki etkin korunması ve yönetimi için anahtar bir başvuru kaynağı olacak olan İstisnai Evrensel Değer Beyannamesini (bkz. Paragraf 154) kabul etmektedir.
52. *Konvansiyon*’un büyük ilgi, önem ve değere sahip tüm varlıkların korunması temin etmesi planlanmaktadır, ancak yalnızca uluslararası bakımdan bunların en istisnai olanlarının seçme bir listesinin korunması amaçlanmaktadır. Ulusal ve/veya bölgesel öneme sahip bir varlığın otomatik olarak Dünya Mirası Listesine kaydedileceği farz edilmemelidir.
53. Komiteye sunulan adaylıklar, Taraf Ülkenin kendi imkanları dahilinde ilgili mirası koruyacağına dair taahhüdünü gösterir.

Bu tür taahhütler varlığı ve evrensel değerini korumak için uygun bir politika, yasal, teknik, bilimsel, idari ve mali önlemler şeklini alır.

II.B A Temsilci, Dengeli ve Güvenilir Dünya Mirası Listesi

54. Komite, Komitenin 26. oturumunda (Budapeşte, 2002) kabul ettiği dört Stratejik Hedef ile uyum içinde olan temsilci, dengeli ve güvenilir bir Dünya Mirası Listesi oluşturmaya çalışmaktadır. Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesine yönelik Global Strateji

Dünya Mirasına ilişkin Budapeşte Deklarasyonu (2002) aşağıdaki Web adresinde bulunmaktadır
http://whc.unesco.org/en/budapest_declaration

55. Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesine yönelik Global Strateji, Dünya Mirası Listesindeki başlıca boşlukları belirlemek ve doldurmak için tasarlanmaktadır. Daha fazlanın Konvansiyona Taraf Ülke olmasını ve Dünya Mirası Listesine kaydedilmek için varlıkların paragraf 62’de belirtilen Geçici Listesinin ve adaylıklarının oluşturmasını teşvik ederek bunu yapar. (bkz. <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>)

“Global Strateji” konulu Uzman Toplantısının ve temsilci bir Dünya Mirası Listesinin tematik çalışmalarının raporu Dünya Mirası Komitesinin 18. oturumunda kabul edilmiştir (20-22 Haziran 1994) (Phuket, 1994).
Global Strateji başlangıçta kültürel mirasa atıfla geliştirilmiştir. Dünya Mirası Komitesinin talebi üzerine, Global Strateji daha sonra doğal mirası ve birleşik kültürel ve doğal mirası kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

56. Taraf Ülkeler ve Danışma Organları, Sekretarya ve diğer ortaklar ile işbirliği içinde Global Stratejinin uygulamasına katılmaya teşvik edilmektedir. Bölgesel ve tematik Global Strateji toplantıları ve kapsamlı ve tematik çalışmaları bu amaçla düzenlenmektedir. Geçici Listeleri ve adaylıkları hazırlama konusunda Taraf Ülkelere yardımcı olmak üzere bu toplantıların ve çalışmaların sonuçları mevcuttur. Uzman toplantılarının ve Dünya Mirası Komitesine sunulan çalışmaların raporlarına aşağıdaki Web adresinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>

57. Dünya Mirası Listesi üzerinde kültürel ve doğal mirası arasında makul bir dengeyi sürdürmeye çaba sarf edilmelidir.

58. Dünya Mirası Listesine kaydedilecek varlıkların toplam sayısına ilişkin resmi bir sınırlama uygulanmamaktadır.
Diğer önlemler

59. Temsilci, dengeli ve güvenilir bir Dünya Mirası Listesi oluşturulmasını teşvik etmek için Taraf Ülkelerin kendi miraslarının daha önce listede iyi temsil edilip edilmediğini ve eğer edilmişse aşağıdaki yollara başvurarak daha fazla adaylık sunma oranını azaltmayı düşünmeleri talep edilmektedir:

Taraf Ülkelerin 12. Genel Kurulu tarafından kabul edilen Karar (1999).

- a) belirleyecekleri koşullar uyarınca kendi adaylıklarını gönüllü olarak aralıklarla sunarak, ve/veya;
- b) yalnızca yetersiz temsil edilenler kategorisine giren varlıkları teklif ederek, ve/veya;
- c) mirası yetersiz temsil edilen Taraf Ülkenin sunduğu adaylık ile kendi adaylığı arasında bağlantı kurarak; veya
- d) gönüllülük temelinde yeni adaylıkların sunulmasını askıya almaya karar vererek.

60. İstisnai evrensel değere sahip mirası Dünya Mirası Listesinde yetersiz temsil edilen Taraf Ülkelerin aşağıdakileri yerine getirmesi talep edilmektedir:

Taraf Ülkelerin 12. Genel Kurulu tarafından kabul edilen Karar (1999).

- a) Geçici Listelerin ve adaylıkların hazırlanmasına öncelik vermek;
- b) teknik uzmanlık mübadelesi temelinde bölgesel düzeyde ortaklık başlatmak ve pekiştirmek;
- c) miraslarını korumaktan, muhafaza etmekten ve yönetmekten sorumlu kurumlarının uzmanlığı ve teknik kapasitelerini artırmak amacıyla iki taraflı ve çok taraflı işbirliğini teşvik etmek; ve,
- d) Dünya Mirası Komitesinin oturumlarına mümkün olduğunca çok katılmak.

61. Komite aşağıdaki mekanizmaları uygulamaya karar vermiştir:

Kararlar 24 COM VI.2.3.3, 28 COM 13.1 ve 7 EXT.COM 4B.1 29COM18A 31 COM 10

- a) her bir Taraf Ülkenin en fazla iki tam adaylığı, kendi ulusal öncelikleri, tarihi ve coğrafyası uyarınca ister kültürel ister doğal olsun adaylığın özellikleri konusundaki kararı Taraf Ülkeye bırakarak, bu tür adaylıkların en az bir tanesinin 4 yıllık deneysel bazda doğal bir varlık ile ilgili olması kaydıyla incelenmesi,
- b) Komitenin önceki oturumlarında ertelenen ve atıfta bulunulan adaylıklar, uzatmalar (varlığa ilişkin önemsiz değişiklikler hariç), sınır aşırı ve seri adaylıklar dahil inceleyeceği adaylıkların sayısına ilişkin yıllık 45 adetlik bir sınır belirlenmesi,

- b) genel yıllık sınırın 45'i aşması durumunda, aşağıdaki öncelik sırası uygulanacaktır:
- i) Listede kayıtlı bir varlığı olmayan Taraf Ülkeler tarafından sunulan varlıkların adaylıkları;
 - ii) Listede kayıtlı en fazla 3 varlığı olan Taraf Ülkelerin sunduğu varlıkların adaylıkları,
 - iii) yıllık 45 adaylık sınırı ve bu önceliklerin uygulanması nedeniyle önceden hariç tutulan varlıkların adaylıkları,
 - iv) doğal miras olarak varlıkların adaylıkları,
 - v) karma miras için varlıkların adaylıkları,
 - vi) sınır aşırı ve uluslar aşırı varlıkların adaylıkları,
 - vii) Afrika, Pasifik ve Karayiplerdeki Taraf Ülkelerden adaylıklar,
 - viii) son on yıl içinde *Dünya Mirası Konvansiyonu*'nu onaylayan Taraf Ülkelerin sunduğu varlıkların adaylıkları,
 - ix) on yıl veya daha fazla süredir adaylık sunmamış olan Taraf Ülkelerin sunduğu varlıkların adaylıkları,
 - x) bu öncelik sistemini uygularken, Dünya Mirası Merkezinin eskizsiz ve tam adaylıkları aldığı tarih, adaylıklar arasında önceliğin önceki maddeler tarafından belirlenemediği durumda önceliği belirlemek için ikincil faktör olarak kullanılır.
- d) sınır aşan ve uluslar aşırı bir seri adaylığın ortak yazarları olan Taraf Ülkeler kendi aralarında ortak bir anlayış ile bu adaylığı üstlenecek Taraf Ülkeyi seçebilir, ve bu adaylık özel olarak üstlenen Taraf Ülkenin limiti içine kaydedilebilir.

Bu kararın etkisi Komitenin 35. oturumunda değerlendirilecektir (2011).

II.C Geçici Listeler

Prosedür ve Format

Dünya Mirası Konvansiyonu
Madde 1,2 ve 11(1).

62. Bir Geçici Liste, Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi uygun görülen her bir Taraf Ülkede yerleşik varlıkların bir envanteridir. Bu nedenle, Taraf Ülkeler istisnai evrensel değere sahip kültürel ve/veya doğal miras olarak gördükleri ve gelecek yıllarda aday göstermeyi planladıkları varlıklarının adlarını kendi Geçici Listelerine dahil etmelidir.
63. Dünya Mirası Listesine yönelik adaylıklar, aday gösterilen varlık önceden Taraf Ülkenin Geçici Listesine eklenmemişse dikkate alınmaz.
64. Taraf Ülkeler, sit yöneticileri, yerel ve bölgesel idareler, yerel toplumlar, STÖ'ler ve diğer ilgili taraflar ve ortaklarında dahil olduğu çok çeşitli paydaşların katılımıyla kendi Geçici Listelerini hazırlamaya teşvik edilirler.
65. Taraf Ülkeler tercihen her hangi bir adaylık sunulmadan en az bir yıl önce Geçici Listelerini Sekreteryaya sunar. Taraf Ülkeler her on yılda bir Geçici Listelerini yeniden incelemeye ve yeniden sunmaya teşvik edilir.
66. Taraf ülkelerin, varlığın ismi, coğrafi konumu, varlığın kısa bir tanımı ve istisnai evrensel değerine ilişkin bir kanıt dahil olmak üzere Ek 2'de yer alan standart formatı kullanarak İngilizce ve Fransızca dillerinde kendi Geçici Listelerini sunmaları istenmektedir.
67. Eskizsiz Geçici Listenin orijinal olarak gereğince imzalanmış versiyonu Taraf Ülkece aşağıdaki makama sunulur:

UNESCO Dünya Mirası Merkezi

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

Fransa

Tel:+33 (0)1 4568 1136

E-posta: wh-tentativelists@unesco.org

Karar 7 EXT.COM 4A

68. Eğer tüm bilgiler sağlanmış ise, Geçici Liste Sekreteryaya tarafından kayda geçirilecektir ve ilgili Danışma Organının bilgisine sunulacaktır. Tüm Geçici Listelerin bir özeti yıllık olarak Komiteye sunulur. İlgili Taraf Ülkelerle istişare içinde Sekreteryaya kayıtlarını günceller, özellikle kaydedilen varlıkları ve aday gösterilmiş kaydedilmemiş varlıkları Geçici Listedenden çıkartır.

69. Taraf Ülkelerin Geçici Listelerine aşağıdaki Web sitesinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/tentativelists> Karar 27 COM 8A

Bir planlama ve değerlendirme aracı olarak Geçici Listeler

70. Geçici Listeler, geleceğe yönelik adaylıklar için gösterge teşkil ettikleri için, Taraf Ülkeler, Dünya Mirası Komitesi, Sekretarya ve Danışma Organları için faydalı ve önemli bir planlama aracıdır.

71. Taraf Ülkeler, Dünya Mirası Listesindeki boşlukları belirlemek üzere Komitenin talebi üzerine ICOMOS ve IUCN tarafından hazırlanan hem Dünya Mirası Listesi hem de Geçici Listenin analizlerine başvurmaya teşvik edilir. Bu analizler Taraf Ülkelerin olası Dünya Mirası varlıkları için temaları, bölgeleri, coğrafik-kültürel grupları ve biyo-coğrafik illeri kıyaslamalarını sağlar.

Karar 24 COM para. VI.2.3.2(ii)
Doküman WHC-04/28.COM/13.BI
ve II
http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13b1_e.pdf ve
<http://whc.unesco.org/archive/2004/whc04-28com-13b2e.pdf>

72. Ayrıca, Taraf Ülkeler, Danışma Organlarının yürüttüğü belirli tematik çalışmalara başvurmaya teşvik edilmektedir (bkz. paragraf 147). Bu çalışmalar Taraf Ülkelerin sunduğu Geçici Listelerin incelemesi ve Geçici Listelerin uyumlaştırılması için yapılan toplantıların raporları ile Danışma Organları, kalifiye kuruluşlar ve bireyler tarafından gerçekleştirilen diğer teknik çalışmalar vasıtasıyla bildirilir. Önceden tamamlanan bu çalışmaların bir listesi aşağıdaki Web adresinde bulunmaktadır: <http://whc.unesco.org/en/globalstrategy>

Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere varlıklar aday gösterildiğinde, tematik çalışmalar Taraf Ülkelerce hazırlanacak nispi analizlerden farklıdır (bkz. paragraf 132).

73. Taraf Ülkeler bölgesel ve tematik düzeyde Geçici Listelerini uyumlaştırmaya teşvik edilmektedir. Geçici Listelerin uyumlaştırılması, Taraf Ülkelerin Danışma Organlarının yardımı ile kendi ilgili Geçici Listelerindeki boşlukları incelemek ve ortak temaları belirlemek amacıyla Listeyi toplu olarak değerlendirdikleri bir süreçtir. Uyumlaştırmanın sonucu ise geliştirilmiş Geçici Listeler, Taraf Ülkelerden yeni adaylıklar ve adaylıkların hazırlanması konusunda Taraf Ülkeler arasında işbirliğidir.

Geçici Listelerin hazırlanması konusunda Taraf Ülkelere yardım ve Kapasite Oluşturma

74. Global Stratejiyi uygulamak için, kapasite oluşturma ve eğitim konularında işbirlikçi çabalar, Geçici Listelerin hazırlanması, güncellenmesi ve uyumlaştırılması ve adaylıkların hazırlanması yolunda uzmanlık elde etmeleri ve pekiştirmeleri amacıyla Taraf Ülkelere yardım etmek için gereklidir.

75. Geçici Listelerin hazırlanması, güncellenmesi ve uyumlaştırılması amacıyla Taraf Ülkeler Uluslararası Yardım talep edebilir. (bkz. Bölüm VII).

Karar 24COM VI.2.3.5(ii)

76. Danışma Organları ve Sekreteryaya, yetersiz temsil edilen Ülkelerin Geçici Listelerini ve adaylıklarını hazırlama yöntemleri konusunda yardımcı olmak amacıyla bölgesel eğitim çalışmaları düzenlemeye yönelik değerlendirme çalışması fırsatını kullanacaktır.

II.D İstisnai evrensel değerin değerlendirilmesi için kriterler

Bu kriterler iki ayrı kriter grubu olarak daha önce sunulmuştur - (i) - (vi) arasındaki kriterler kültürel miras içindir ve (i) - (iv) arasındakiler ise doğal miras içindir. Dünya Mirası Komitesinin 6. olağanüstü oturumu on kriteri birleştirmeye karar vermiştir. (Karar 6 EXT.COM 5.1)

77. Eğer bir varlık aşağıdaki kriterlerden bir veya daha fazlasını karşılıyor ise, Komite bu varlığın istisnai evrensel değere sahip olduğunu kabul eder (bkz. Paragraf 49-53). Bu nedenle, aday gösterilen varlıklar:

- (i) insan yaratıcı dehasının bir şaheserini temsil eder;
- (ii) mimari veya teknoloji, abidevi sanatlar, şehir planlama veya peyzaj tasarımı konusundaki gelişmeler üzerine bir zaman zarfı içinde dünyanın belli bir kültürel alanında insan değerleri arasındaki önemli alış verişi sergiler;
- (iii) yaşayan veya ortadan yok olmuş bir kültürel geleneğe veya bir medeniyete yönelik eşsiz veya en azından istisnai bir tanıklık üstlenir;
- (iv) insanlık tarihinde önemli bir aşamayı veya aşamaları gösteren bir yapı türü, mimari veya teknolojik grup veya peyzaj için istisnai bir örnek olur;
- (v) özellikle geri döndürülemez değişikliklerin etkisi altında hassas hale gelen insanın çevre ile etkileşiminin veya kültürün (veya kültürlerin) bir temsilcisi olan geleneksel insan yerleşimi, arazi kullanımı veya deniz kullanımının istisnai bir örneği olur;
- (vi) istisnai evrensel öneme sahip olaylar veya yaşayan gelenekler ile, fikirler ile veya inançlar ile, sanatsal ve edebi eserler ile doğrudan veya somut bir biçimde ilişkili olur. (Komite bu kriterin tercihen diğer kriterler ile birlikte kullanılması gerektiğini kabul etmektedir);
- (vii) üstün doğal bir fenomeni veya istisnai bir doğal güzelliğe veya estetik öneme sahip alanları ihtiva eder;

- (viii) yaşamın kaydı, yer şekillerinin oluşumunda devam eden coğrafik süreçler veya önemli jeomorfik veya fizyografik özellikler dahil dünya tarihinin önemli aşamalarını temsil eden istisnai örnekler olurlar;
- (ix) kara, tatlı su, kıyı ve deniz ekosistemlerinin ve bitki ve hayvan topluluklarının evrim ve gelişimindeki devam eden önemli ekolojik ve biyolojik süreçleri temsil eden istisnai örnekler olurlar;
- (x) bilim veya muhafaza açısından istisnai evrensel değere sahip tehdit altındaki türleri ihtiva edenler dahil biyolojik çeşitliliğin yerinde korunması için en önemli ve dikkat çeken doğal habitatları kapsar.

78. İstisnai evrensel değere sahip olduğunun düşünülmesi için bir varlığın bütünlük ve/veya özgünlük koşullarını karşılaması ve muhafazasının sağlanması için yeterli korumaya ve yönetime sahip olması gereklidir.

II.E Bütünlük ve/veya özgünlük

Özgünlük

- 79. (i) ila (vi) arasındaki kriterler kapsamında aday gösterilen varlıklar özgünlük koşulunu karşılamak zorundadır. Orijinalliğe ilişkin olarak Nara Dokümanını ihtiva eden Ek 4, bu tür varlıkların özgünlüklerinin incelenmesi için pratik bir dayanak sağlar ve aşağıda özetlenmektedir.
- 80. Mirasa atfedilen değerın anlaşılabilmesi, bu değer hakkındaki bilgi kaynağının güvenilir ve doğru olarak kabul edilmesine bağlıdır. Kültürel mirasın orijinal ve ardışık özellikleri ve bunların anlamları ile bağlantılı olarak bu bilgi kaynaklarının bilinmesi ve kabul edilmesi, orijinalliğin tüm yönleriyle değerlendirilmesi için bir ön koşuldur.
- 81. kültürel mirasa atfedilen değer hakkındaki yargılar ile ilgili bilgi kaynaklarının güvenilirliği kültürden kültüre veya hatta aynı kültür içinde farklılık gösterebilir. Tüm kültürlerin layık olduğu saygı, kültürel mirasın öncelikli olarak ait olduğu kültürel bağlam içinde kabul edilmesi ve yargılanmasını gerektirir.
- 82. Eğer kültürel değerleri (teklif edilen adaylık kriterinde kabul edildiği gibi) aşağıda belirtilen çeşitli öznitelikleri vasıtasıyla tam ve güvenilir bir şekilde ifade edilirse, kültürel mirasın türüne ve kültürel bağlamına bağlı olarak, varlıklar özgünlük koşullarını karşılamış kabul edilebilir:

- form ve tasarım;
- malzeme ve madde;
- kullanım ve fonksiyon;
- gelenekler, teknikler ve yönetim sistemleri;
- yer ve mekân;
- dil ve diğer soyut miras biçimleri;
- ruh ve duygu; ve
- diğer iç ve dış faktörler.

83. Ruh ve duygu gibi özneliteler, özgünlük koşullarının pratik uygulamalarına çok elverişli değillerdir, ancak yine de gelenek ve kültürel devamlılığı sürdüren toplumlarda yer duygusu ve karakterin önemli bir göstergesidir.
84. Tüm bu kaynakların kullanılması, incelenen kültürel mirasın belirli sanatsal, tarihi, sosyal ve bilimsel boyutunun ayrıntılandırılmasına olanak sağlar. "Bilgi kaynakları", kültürel mirasın doğasının, özelliklerinin, anlamının ve tarihinin bilinmesini mümkün kılan tüm fiziksel, yazılı, sözlü ve sembolik kaynaklar olarak tanımlanmaktadır.
85. Bir varlığın adaylığı hazırlanırken özgünlük koşulları göz önünde bulundurulduğunda, Taraf Ülke öncelikli olarak orijinalliğın tüm önemli uygulanabilir öznelitelerini belirlemesi gerekir. Özgünlük beyanı bu önemli öznelitelerin ne dereceye kadar orijinal olduğu veya orijinalliği ifade etmekte olduğunu değerlendirmelidir.
86. Özgünlükle bağlantılı olarak, arkeolojik kalıntıların veya tarihi binaların veya bölgelerin rekonstrüksiyonu yalnızca belirli durumlarda mazur görülebilir. Hiçbir varsayım değil, yalnızca tam ve detaylı dokümantasyona dayanması durumunda rekonstrüksiyon kabul edilebilir.

Bütünlük

Karar 20 COM IX. 13

87. Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere aday gösterilen tüm varlıklar bütünlük koşullarını karşılar.

88. Bütünlük, doğal ve/veya kültürel mirasın ve özniteliklerinin bütünlük ve eksiksizliğinin bir ölçütüdür. Bu nedenle bütünlüğün koşullarının incelenmesi, varlığın:

- a) istisnai evrensel değerini ifade etmek için gerekli tüm unsurları ne ölçüde kapsadığının;
 - b) varlığın önemini gösteren özelliklerin ve süreçlerin tam temsil edilmesini sağlayacak yeterli büyüklükte olup olmadığının;
 - c) gelişim ve/veya ihmalin olumsuz etkilerinden ne ölçüde etkilendiğinin;
- değerlendirilmesini gerektirir.

Bu bir bütünlük beyanında sunulmalıdır.

89. (i) ila (vi) arasındaki kriterler kapsamında aday gösterilen varlıklar için, varlığın fiziksel dokusu ve/veya önemli özellikleri iyi durumda olmalı ve bozulmanın etkisi kontrollü olmalıdır. Varlığın ortaya koyduğu toplam değer için gerekli unsurların önemli bir kısmı kapsanmalıdır. Kültürel peyzajın, tarihi kentlerin ve diğer yaşayan varlıkların ayrıcalıklı karakterleri için gerekli ve onlarda mevcut olan ilişkiler ve dinamik fonksiyonlar da korunmalıdır.

(i)- (vi) kriterleri uyarınca aday gösterilen varlıklara bütünlük koşullarının uygulanmasına ilişkin örnekler geliştirilmektedir.

90. (vii) - (x) arasındaki kriterler kapsamında aday gösterilen varlıklar için, biyo-fiziksel süreçler ve arazi şeklinin özelliklerinin nispeten eksiksiz olması gereklidir. Ancak, arazilerin bozulmuş olabileceği ve tüm doğal alanların dinamik bir durumda olduğu ve bir ölçüye kadar insanlarla temas içinde olduğu kabul edilmektedir. Geleneksel toplumlar ve yerel toplulukları dahil insan faaliyetleri genellikle doğal alanlarda meydana gelir. Bu faaliyetler, alanın ekolojik olarak sürdürülebilir olduğu yerlerde alanın istisnai evrensel değeri ile tutarlı olabilir.

91. Ayrıca, (vii) ila (x) arasındaki kriterler kapsamında aday gösterilen varlıklar için, her bir kritere yönelik olarak uygun bir bütünlük koşulu tanımlanmıştır.

92. (vii) kriteri kapsamında teklif edilen varlıklar istisnai evrensel değere sahip olmalı ve varlığın güzelliğini sürdürmek için gerekli alanları kapsamalıdır. Örneğin, doğal değeri bir şelaleye bağlı olan bir varlık, eğer varlığın estetik özelliğini sürdürmekle bağlantılı olan çevresindeki su tutma arazilerini ve akıntı yönündeki alanları kapsıyor ise, bütünlük koşulunu karşılıyordur.

93. (viii) kriteri kapsamında teklif edilen varlıklar, doğal ilişkileri içinde birbiriyle ilgili veya birbirinden bağımsız unsurların tümünü veya çoğunu ihtiva etmelidir. Örneğin, “buz çağı”na ait bir alan, eğer kar alanını, buzulun kendisini ve kesilme, birikme ve kolonileşme deseni örneklerini (örneğin, çizikler, buzul taşlar, bitki süksesyonunun öncü aşamaları, vb.) kapsıyor ise bütünlük koşullarını karşılamış olur; volkanlarla ilgili olarak magmatik diziler tam olmalı ve efüzif kayalar ve patlama türlerinin tümü veya çoğu temsil edilmelidir.
94. (ix) kriteri kapsamında teklif edilen varlıklar yeterli büyüklükte olmalı ve ekosistemlerinin ve içerdikleri biyolojik çeşitliliğin uzun vadede korunması için gerekli süreçlerin temel yönlerini ortaya koyacak gerekli unsurları ihtiva etmelidir. Örneğin, tropik yağmur ormanlarının bulunduğu bir alan, eğer belirli miktarda deniz seviyesinin üstündeki çeşitli yükseklikleri, topografya ve toprak türlerindeki değişiklikleri, ekleme sistemlerini ve doğal olarak çoğalan eklemeleri kapsıyor ise, bütünlük koşulunu karşılamış olur; benzer şekilde, örneğin bir mercan resifi deniz yosununu, mangrovu veya resifin besin ve sediman girdilerini düzenleyen diğer yakınındaki ekosistemleri kapsamalıdır.

95. (x) kriteri kapsamında teklif edilen varlıklar, biyolojik çeşitliliğin korunması için en önemli varlıklar olmalıdır. Yalnızca biyolojik açıdan en çeşitli ve/veya temsilci olan varlıkların bu kriteri karşılama olasılığı vardır. Söz konusu biyocoğrafik etki alanlarının ve ekosistemlerin çok çeşitli fauna ve flora özelliklerini sürdürmek amacıyla, bu varlıkların habitatlar ihtiva etmesi gerekmektedir. Örneğin, eğer tropik bir savana eş zamanlı evrimleşen otçulların ve bitkilerin tam bir topluluğunu kapsıyor ise bütünlük koşulunu karşılar; bir ada ekosisteminin endemik biyotayı sürdürmek için habitatlar içermesi gerekmektedir; çok çeşitli türler ihtiva eden bir varlık, bu türlerin yaşayabilir topluluklarının ayakta kalmasını sağlamak için gerekli en önemli habitatları kapsayacak kadar geniş olmalıdır; göçmen türleri, mevsimlik türleri, yuva alanları ve göç yolları, her nereye yerleşiyorlarsa, yeterince korumalı olmalıdır.

II.F Koruma ve yönetim

96. Dünya Mirası varlıklarının korunması ve yönetimi, istisnai evrensel değer, bütünlük ve/veya özgünlük koşullarının kayıt sırasında korunacağını veya gelecekte artırılacağını garanti etmelidir.
97. Dünya Mirası Listesine kaydedilen tüm varlıklar, muhafaza edilmelerini sağlamak için yeterince uzun vadeli yasama ile ilgili, düzenleyici, kurumsal ve/veya geleneksel koruma ve yönetime sahip olmalıdır. Bu koruma, yeterli şekilde çizilmiş sınırları içermelidir. Benzer şekilde Taraf Ülkeler, aday gösterilen varlıklar için ulusal, bölgesel, kentsel ve/veya geleneksel düzeyde yeterli koruma göstermelidir. Varlığı korumak için bu korumanın işleyiş yollarını açıkça ifade eden uygun bir belgeyi adaylığa eklemelidirler.

Koruma için yasama ile ilgili, düzenleyici ve akdi önlemler

98. Ulusal ve yerel düzeyde yasama ile ilgili ve düzenleyici önlemler varlığın ayakta kalmasını ve sahip olduğu istisnai evrensel değere veya varlığın bütünlüğüne ve/veya orijinalliğine olumsuz etki edebilecek gelişim ve değişimlere karşı korunmasını sağlamalıdır. Taraf Ülkeler, bu tür önlemlerin tam ve etkin şekilde uygulanmasını da temin etmelidir.

Etkin koruma için sınırlar

99. Sınırların çizilmesi, aday gösterilen varlığın etkin korumasını sağlamak için önemli bir gerekliliktir.

Sınırlar, varlığın istisnai evrensel değerinin ve bütünlük ve/veya orijinalliğinin tam ifade edilmesini sağlamak için çizilmelidir.

100. (i) – (vi) kriterleri kapsamında aday gösterilen varlıklar için, varlığın istisnai evrensel değerinin doğrudan somut bir ifadesi olarak tüm bu alanları ve özniteliklerini ve gelecekteki araştırma olasılıklarının ışığında bu anlayışa katkı sağlayacak veya geliştirecek potansiyel sunan alanları kapsayacak şekilde sınırlar çizilmelidir.
101. (vii) – (x) kriterleri kapsamında aday gösterilen varlıklar için, sınırlar, Dünya Mirası Listesine kaydedilmeleri için bir temel oluşturacak habitatların, türlerin, süreçlerin ve fenomenlerin mekansal gereksinimlerini yansıtmalıdır. Sınırlar, varlığın miras olma değerini insan elinin uzanmasının tehlikelerinden ve aday gösterilen alanın dışındaki kaynakların kullanılmasının etkilerinden korumak için istisnai evrensel değere sahip alanın hemen bitişiğindeki yeterince araziye de kapsamalıdır.
102. Aday gösterilen varlığın sınırları, milli parklar veya doğal rezervler, biyosfer rezervleri veya tarihi koruma bölgeleri gibi mevcut veya teklif edilen bir veya daha fazla koruma alanı ile çakışabilir. Koruma için belirlenen bu alanlar birkaç yönetim bölgesi ihtiva ederken, bu yönetim alanlarının yalnızca bir kaç kaydedilme için gerekli kriterleri karşılamaktadır.

Tampon bölgeler

103. Varlığın gereğince muhafaza edilmesi için gerektiğinde, yeterli bir tampon bölge sağlanmalıdır.
104. Aday gösterilen varlığın etkin korunması amacıyla yönelik olarak, bir tampon bölge, varlığın korunmasına ilave bir katman oluşturmak üzere kullanımı ve gelişimine uygulanan tamamlayıcı yasal ve/veya alışagelmış kısıtlamaların olduğu ve aday gösterilen varlığı çevreleyen bir alandır. Bu alan varlığın yakın çevresini, önemli manzaraları, ve varlığa ve onun korunmasına bir destek olarak fonksiyonel öneme sahip diğer alanları veya öznitelikleri kapsamalıdır. Tampon bölgeyi oluşturan alan her seferinde uygun mekanizmalar vasıtasıyla belirlenmelidir. Tampon bölgenin boyutu, özellikleri ve yetkili kullanımına ilişkin detaylar ve varlığın ve tampon bölgesinin kesin sınırlarını gösteren bir harita adaylık ile birlikte sunulmalıdır.
105. Tampon bölgenin varlığı nasıl koruduğuna ilişkin net bir açıklama da sunulmalıdır.
106. Hiçbir tampon bölge teklif edilmediğinde, adaylık neden bir tampon bölgeye gerek olmadığına ilişkin bir beyan içermelidir.

107. Tampon bölgelerin normal olarak aday gösterilen varlığın bir parçası olmamasına rağmen, Dünya Miras Listesine varlığın kaydedilmesinin ardından tampon bölge üzerinde yapılan her türlü değişiklik Dünya Mirası Komitesi tarafından onaylanmalıdır.

Yönetim sistemleri

108. Aday gösterilen her bir varlık uygun bir yönetim planına veya varlığın istisnai evrensel değerinin, tercihen katılımcı yollar ile, nasıl korunması gerektiğini belirten başka bir belgeli yönetim sistemine sahip olmalıdır.

109. Bir yönetim sisteminin amacı, bugünkü ve gelecek nesiller için varlığın etkin korunmasını sağlamaktır.

110. Etkin bir yönetim sistemi, aday gösterilen varlığın türüne, özelliklerine ve gereksinimlerine ve varlığın kültürel ve doğal bağlamına bağlıdır. Yönetim sistemleri, farklı kültürel bakış açıları, mevcut kaynaklar ve diğer faktörlere göre değişiklik gösterebilir. Bunlar geleneksel uygulamaları, mevcut kentsel veya kırsal planlama araçlarını ve hem resmi hem de gayriresmi diğer plan kontrol mekanizmalarını bünyesinde barındırabilir.

111. Yukarıda bahsedilen çeşitliliği tanıma konusunda, etkin bir yönetim sisteminin ortak unsurları arasında aşağıda verilenler yer alabilir:

- a) tüm paydaşların sahip olacağı varlığa ilişkin tam ve ortak bir anlayış;
- b) bir planlama, uygulama, izleme, değerlendirme ve geri bildirim döngüsü;
- c) ortakların ve paydaşların dahil olması;
- d) gerekli kaynakların tahsis edilmesi;
- e) kapasite oluşturma; ve
- f) yönetim sisteminin işleyişine ilişkin güvenilir ve şeffaf bir tanım.

112. Etkin bir yönetim, aday gösterilen varlığın korunması, muhafazası ve tanıtılması amacıyla bir uzun vadeli ve günlük eylemler döngüsü içermelidir.

113. Ayrıca, *Konvansiyonun* uygulanması bağlamında, Dünya Mirası Komitesi bir Tepkisel İzleme süreci (Bkz. Bölüm IV) ve bir Periyodik Bildirim süreci (Bkz. Bölüm V) oluşturmuştur.

114. Seri varlıklar olması durumunda, ayrı bileşenlerin koordineli yönetimi için bir yönetim sistemi veya mekanizması gereklidir ve adaylık sırasında belgelendirilmelidir (bkz. 137-139 paragraflar).
115. Bazı durumlarda, bir varlık Dünya Mirası Komitesinin dikkatine sunulduğu zaman, aynı anda bir yönetim planı veya başka bir yönetim sistemi mevcut olmayabilir. İlgili Taraf Ülke bu durumda böyle bir yönetim planı veya sisteminin ne zaman oluşturulacağını ve yeni yönetim planı veya sisteminin hazırlanması ve uygulanması için gerekli kaynakların seferber edilmesini nasıl teklif edeceğini bildirmelidir. Taraf Ülke, böyle bir yönetim planının sonuçlandırılacağı zamana kadar sitin yönetimine rehberlik edecek diğer belgeleri (örneğin, işletim planları) de sağlamalıdır.
116. Aday gösterilen bir varlığın kendine özgü nitelikleri insan faaliyetlerinin tehdidinde olsa bile kriterleri ve 78-95 arasındaki paragraflarda belirtilen özgünlük veya bütünlük koşullarını karşılıyor ise, gerekli düzeltici önlemleri özetleyen bir eylem planı adaylık dosyası ile birlikte sunulmalıdır. Eğer aday gösteren Taraf Ülkenin sunduğu düzeltici önlemler, Taraf Ülkenin önerdiği süre içinde alınmaz ise, Komitenin benimsediği prosedürler uyarınca bu varlık Komite tarafından listeden çıkarılmış kabul edilecektir (bkz. Bölüm IV.C).
117. Taraf Ülkeler, bir Dünya Mirası varlığına yönelik etkin yönetim faaliyetleri uygulamaktan sorumludur. Taraf Ülkeler bunu varlığın yöneticileri, yönetim otoritesine sahip ajanslar ve varlığın yönetiminde yer alan diğer ortaklar ve paydaşlarla yakın işbirliği içinde gerçekleştirmelidir.
118. Komite, bir unsur olarak Taraf Ülkenin kendi Dünya Mirası siti yönetim planlarına ve eğitim stratejilerine riske hazır oluşu da eklemesini tavsiye etmektedir.

Karar 28 COM 10B.4

Sürdürülebilir kullanım

119. Dünya Mirası varlıkları, ekolojik ve kültürel açıdan sürdürülebilir süregelen veya teklif edilen çok çeşitli kullanımları destekleyebilir. Taraf Ülke ve ortakları, bu tür sürdürülebilir kullanımın varlığın istisnai evrensel değerini ve bütünlüğünü ve/veya orijinalliği olumsuz yönde etkilemeyeceğini garanti etmelidir. Ayrıca, her türlü kullanım ekolojik ve kültürel açıdan sürdürülebilir olmalıdır. Bazı varlıklar için, insan kullanımını uygun olmayacaktır.

III. VARLIKLARIN DÜNYA MİRASI LİSTESİNE KAYDEDİLMESİ SÜRECİ

III. Adaylıkların Hazırlanması

120. Adaylık dokümanı, Komitenin varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesini düşündüren ilk dayanaktır. İlgili tüm bilgiler adaylık dokümanına eklenmelidir ve bilgi kaynağı için çapraz referans olmalıdır.
121. Ek 3, Taraf Ülkelerin belirli türde varlıkların adaylıklarını hazırlaması konusunda rehberlik sağlar.
122. Taraf Ülkeler bir varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için adaylık hazırlamaya başlamadan önce, Paragraf 168’de tanımlanan adaylık dönemini öğrenmelidir.
123. Yerel halkın adaylık sürecine katılımı, varlığın bakımı konusunda Taraf Ülkenin sorumluluğunu paylaşabilmeleri için gereklidir. Taraf Ülkeler, sit yöneticileri, yerel ve bölgesel idareler, yerel toplumlar, STÖ’ler ve diğer ilgili taraflardan oluşan geniş bir paydaş grubunun katılımı ile adaylığını hazırlamaya teşvik edilmektedir.
124. Bölüm VII.E’de açıklandığı üzere, Hazırlık Yardımı, adaylığın hazırlanması sırasında Taraf Ülkece talep edilebilir.
125. Taraf Ülkeler, adaylık süreci boyunca yardımcı olabilecek Sekretarya ile irtibata geçmeleri konusunda teşvik edilmektedir.
126. Sekretarya aşağıda yer alanları sağlayabilir:
 - a) uygun harita ve fotoğrafların ve bunların hangi ulusal ajanslardan sağlanabileceğinin belirlenmesi konusunda yardım;
 - b) başarılı adaylıklar, yönetim ve yasama hükümleri konusunda örnekler;
 - c) Kültürel Peyzaj, Kasabalar, Kanallar ve Miras Yolları gibi farklı türde varlıkların adaylıkları için rehberlik (bkz. Ek 3)
 - d) seri ve sınır aşan varlıkların adaylığı için rehberlik (bkz. 134-139 arasındaki paragraflar).
127. Taraf Ülkeler, her yıl **Eylül ayının 30’una** kadar Sekretaryanın yorum ve görüş bildirmesi için taslak adaylıklarını sunabilir (bkz. paragraf 168).

Taslak adaylığın sunulması işlemi gönüllülük esasına dayalıdır.

128. Adaylıklar **yıl boyunca her hangi bir zamanda** sunulabilir ancak, yalnızca tam olan (bkz. paragraf 132) ve Sekretarya tarafından **1 Şubat** veya öncesinde alınan adaylıkların bir sonraki yıl içinde Dünya Mirası Komitesi tarafından Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi düşünülür. Yalnızca Taraf Ülkenin Geçici Listesine dahil edilmiş olan varlıkların adaylıkları Komite tarafından incelenir (bkz. paragraf 63).

III.B Adaylık formatı ve içeriği

129. Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için varlıkların adaylıkları Ek 5’de açıklanan format uyarınca hazırlanmalıdır.

130. Format aşağıdaki bölümleri içerir:

1. Varlığın belirlenmesi
2. Varlığın tanımlanması
3. Kaydedilmek için gerekçesi
4. Muhafaza durumu ve varlığı etkileyen faktörler
5. Koruma ve Yönetim
6. İzleme
7. Dokümantasyon
8. Sorumlu yetkililerin irtibat bilgileri
9. Taraf Ülke(ler) adına imza

131. Dünya Mirası Listesine Adaylıklar görüntüden çok içeriğe göre değerlendirilmektedir.

132. Bir adaylığın “**tam**” olarak farz edilmesi için, aşağıdaki koşullar karşılanmalıdır:

1. Varlığın Belirlenmesi

Teklif edilen varlığın sınırları, aday gösterilen varlık ve tampon bölge (eğer varsa) arasında açık bir biçimde ayırım yapılarak net olarak tanımlanır (bkz. 103-107 arasındaki paragraflar).

Haritalar, hangi arazi parçasının ve/veya suyun aday gösterildiğini kesin olarak belirlemek üzere yeterli ölçüde detaylandırılır. Varlığın sınırlarını göstermek üzere detaylandırılmış, Taraf Ülkenin resmi olarak güncellenmiş yayınlanmış topografya haritaları da mevcut ise temin edilir. Eğer bir adaylık net olarak tanımlanmış sınırları içermiyorsa “eksik” farz edilir.

2. Varlığın Tanımlanması

Varlığın tanımlanması, varlığın belirlenmesini, tarihi ve gelişimi hakkında genel bir görüşü içerir.

Haritalanan tüm bileşen parçalar belirlenir ve tanımlanır. Özellikle, seri adaylıklar teklif edildiğinde, bileşen parçaların her biri açıkça tanımlanmalıdır.

Varlığın Tarihi ve Gelişimi, varlığın bugünkü formuna nasıl ulaştığını ve maruz kaldığı önemli değişiklikleri tanımlar. Bu bilgi, varlığın istisnai evrensel değere sahip olduğu ve bütünlük ve/veya özgünlükkoşullarını karşıladığı argümanına özünü vermek ve desteklemek için ihtiyaç duyulan önemli bir gerçeği sunar.

3. Kaydedilmek için Gerekeçesi

Bu bölüm, her bir kriterin kullanımına yönelik açıkça sunulan argümanlar ile birlikte, varlığın hangi Dünya Mirası kriterleri (bkz. Paragraf 77) kapsamında teklif edildiğini gösterir. Kriterlere dayanarak, Taraf Ülkenin hazırladığı varlığın İstisnai Evrensel Değerine (Bkz. 49-53 ve 155 paragraflar) ilişkin teklif edilen bir Beyan, varlığın neden Dünya Mirası Listesine kaydedilmeye layık olarak görüldüğünü açıklar. Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde, Dünya Mirası Listesinde yer alsın veya almasın, benzer varlıklarla bağlantılı olarak varlığın karşılaştırmalı bir analizi de sunulmalıdır. Karşılaştırmalı analiz aday gösterilen varlığın hem ulusal hem uluslar arası bağlamda önemini açıklar. Bütünlük ve/veya özgünlük beyanları da dahil edilme ve varlığın 78 ila 95 arasındaki paragraflarda özetlenen koşulları nasıl karşıladığı gösterilir.

Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere varlığın aday gösterilmesi sırasında Taraf Ülkenin hazırladığı karşılaştırmalı analiz, Komitenin talebi üzerine Danışma Organı tarafından hazırlanan tematik çalışma ile karıştırılmamalıdır (a;[ıda yer alan paragraf 148)
Karar 7 EXT.COM 4A

4. Muhafaza durumu ve varlığı etkileyen faktörler

Bu bölüm varlığın mevcut muhafaza durumuna ilişkin kesin bilgiler (varlığın fiziksel durumu ve alınan muhafaza önlemleri hakkında bilgiler dahil) içerir. Varlığı etkileyen faktörlerin bir tanımını da içerir (tehditler dahil). Bu bölümde sunulan bilgiler, gelecekte aday gösterilen varlığın muhafaza durumunu izlemek için gerekli olan temel verileri kapsar.

5. Koruma ve Yönetim

Koruma: Bölüm 5, varlığın korunması ile en ilgili olan yasamaya dair, düzenleyici, akdi, planlamaya dair, kurumsal ve/veya geleneksel önlemlerin bir listesini içerir ve bu korumanın fiilen nalsı işlediğinin yollarına ilişkin detaylı bir analiz sunar.

Yasamaya ilişkin, düzenleyici, akdi, planlamaya dair ve/veya kurumsal metinler veya metinlerin bir özeti de İngilizce veya Fransızca olarak eklenir.

Yönetim: Uygun bir yönetim planı veya başka bir yönetim sistemi gereklidir ve adaylık sırasında temin edilir. Ayrıca yönetim planının veya başka bir yönetim sisteminin etkin olarak uygulanmasının sağlanması beklenir.

Yönetim planının bir nüshası veya yönetim sistemine ilişkin dokümantasyon adaylığa eklenir. Eğer yönetim planı İngilizce veya Fransızca dilleri dışında bir dilde mevcut ise, hükümlerinin İngilizce veya Fransızca olarak detaylı bir tanımı eklenir.

Yönetim planının veya belgelendirilmiş bir yönetim sisteminin detaylı bir analizi veya açıklaması sağlanır.

Yukarıda bahsedilen dokümanları içermeyen bir adaylık, yönetim planı tamamlanıncaya kadar varlığın yönelimine rehberlik eden diğer belgeler paragraf 115’de açıklandığı şekilde sağlanmadıkça, eksik olarak görülür.

6. İzleme

Taraf Ülkeler, varlığın muhafaza durumunu ölçmek ve değerlendirmek için teklif edilen temel göstergeleri, onu etkileyen faktörleri, varlığa ilişkin koruma önlemlerini, bunların incelenme sıklığını ve sorumlu yetkilinin kimliğini dahil eder.

7. Dokümantasyon

Adaylığın özünü oluşturan tüm gerekli dokümantasyon sağlanır. Yukarıda belirtilenlere ek olarak, fotoğrafları, 35 mm slaytları, görüntü envanterini ve fotoğraf yetki formunu içerir. Adaylık metni hem basılı formatta hem de elektronik formatta sunulur (Disket veya CD-Rom).

8. Sorumlu yetkilinin irtibat bilgileri

Sorumlu yetkilinin detaylı irtibat bilgileri de sunulur.

9. Taraf Ülke adına imza

Adaylık, Taraf Ülke adına resmi olarak yetkilendirilen imzanın orijinal olarak atılması ile bitirilir.

10. Gerekli basılı nüshaların sayısı

- Kültürel varlıkların adaylığı (kültürel peyzajlar hariç): 2 nüsha
- Doğal varlıkların adaylığı: 3 nüsha
- Karma varlıkların ve kültürel peyzajın adaylıkları: 4 nüsha

11. Kağıt ve elektronik format

Adaylıklar A4 (veya “mektup”) boyutunda kağıt üzerinde ve elektronik formatta (disket veya CD-ROM) sunulur. En azından bir kağıt nüsha, ciltlenmiş format yerine fotokopi işlemini kolaylaştırmak amacıyla sayfaları çıkabilen bir formatta sunulur.

12. Gönderme

Taraf Ülkeler, gereğince imzalanmış İngilizce veya Fransızca adaylıklarını aşağıdaki adrese sunarlar:

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Tel:+33 (0)1 4568 1136

Fax: +33 (0) 1 4568 5570

E-mail: wh-nominations@unesco.org

133. Sekreteryaya adaylık ile sunulan tüm destekleyici dokümanları (haritalar, planlar, fotoğraflar, vb.) alıkoyar.

III.C farklı türdeki varlıkların adaylıkları için koşullar

Sınır aşan varlıklar

Karar 7 EXT.COM 4A

134. Aday gösterilen bir varlık:

- a) tek bir Taraf Ülkenin toprakları üzerinde, veya
 - b) ortak sınırları olan tüm ilgili Taraf Ülkelerin toprakları üzerinde (sınır aşan varlık) olabilir.
-

- 135.** Mümkün olan yerlerde, sınır aşan adaylıklar *Konvansiyonun*

11.3. maddesi ile uyumlu olarak Taraf Ülkelerce ortaklaşa olarak hazırlanmalı ve sunulmalıdır. İlgili Taraf Ülkelerin ortak bir yönetim komitesi veya sınır aşan bir varlığın tamamının yönetiminin denetlenmesi için benzer bir organ oluşturması tavsiye edilmektedir.

136. Taraf Ülkede yer alan mevcut bir Dünya Mirası varlığının genişletilmesi sınır aşan bir varlık olması için teklif edilebilir.
Seri varlıklar

137. Seri varlıklar ilgili bileşen parçaları içerecektir çünkü onlar:
a) aynı tarihi-kültürel gruba;
b) coğrafi bölgenin karakteristik özelliği olan aynı varlığa;
c) aynı jeolojik, jeomorfolojik oluşumlara, aynı biyocoğrafik çevreye veya aynı ekosistem türüne aittir; ve istisnai evrensel değere sahip bir bütün olarak –ve aslında onun münferit parçaları değildir- seri bir varlıktır.

138. Aday gösterilen seri bir varlık:

Karar 7 EXT.COM 4A

- a) tek bir Taraf Ülkenin toprakları üzerinde (seri ulusal varlık); veya
b) komşu olmaları gereken farklı Taraf Ülkelerin toprakları üzerinde olabilir ve tüm ilgili Taraf Ülkelerin rızası ile aday gösterilir (seri uluslar aşırı varlık)

139. Bir Taraf Ülkeden veya birkaç Taraf Ülkeden gelen seri adaylıklar, aday gösterilen ilk varlığın başlı başına bir istisnai evrensel değeri olması kaydıyla, birkaç adaylık dönemi boyunca değerlendirilmek üzere sunulabilir. Birkaç adaylık dönemi için aşamalandırılan seri adaylık planlayan Taraf Ülkeler, daha iyi bir planlama yapmak amacıyla niyetlerini Komiteye bildirme konusunda teşvik edilir.

III.D Adaylıkların kayda alınması

140. Taraf Ülkelerden adaylıkların gelmesi üzerine, Sekretarya adaylığın alındığını bildirir, tam olup olmadığını kontrol eder ve adaylıkları kayda geçirir. Sekretarya tam olan adaylıkları değerlendirilmeleri için Danışma Organına iletacaktır. Sekretarya, Danışma Organının talebi üzerine Taraf Ülkeden her türlü ilave bilgiyi isteyecektir. Kayda geçme ve adaylık süreçlerine için takvim paragraf 168’de detaylı olarak verilmektedir.

141. Sekreteryaya, alındığı tarih, “tam” veya “eksik” olarak durumunun göstergesi ve paragraf 132 uyarınca “tam” olarak kabul edildiği tarih dahil alınan adaylıkların bir listesini oluşturur ve Komisyonun her oturumunda sunar. Kararlar 26 COM 14 ve 28 COM 14B.57
142. Bir adaylık sunulduğu tarih ile Dünya Mirası Komitesinin karar alması arasında bir dönem geçirir. Bu dönem normal koşullarda 1. yılın Şubat ayında sunulması ile başlayan ve 2. yılın Haziran ayında Komitenin karar alması ile sona eren bir buçuk yıllık bir süreyi kapsar.
- III.E. Danışma Organı tarafından adaylıkların değerlendirilmesi**
143. Danışma Organları Taraf Ülkenin aday gösterdiği varlıkların istisnai evrensel değere sahip olup olmadığını, bütünlük ve/veya özgünlükkoşullarını karşılayıp karşılamadığını ve koruma ve yönetim gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığını değerlendirecektir. ICOMOS ve IUCN değerlendirme prosedürleri ve formatı Ek 6’da tanımlanmaktadır.
144. Kültürel miras adaylıklarının değerlendirilmesi ICOMOS tarafından gerçekleştirilir.
145. Doğal miras adaylıklarının değerlendirilmesi IUCN tarafından gerçekleştirilir.
146. Kültürel varlıkların “kültürel peyzaj” kategorisinde gereğince aday gösterilmesi durumunda, değerlendirme IUCN ile istişare içinde ICOMOS tarafından gerçekleştirilir. Karma varlıklar için, değerlendirme ICOMOS ve IUCN tarafından ortaklaşa gerçekleştirilecektir.
147. Dünya Mirası Komitesi tarafından talep edildiği için veya gerektiği için, ICOMOS ve IUCN teklif edilen Dünya Mirası varlıklarını kendi bölgesel, global ve tematik bağlamlarında değerlendirmek amacıyla **tematik çalışmalar** yürütecektir. Bu çalışmalar Taraf Ülkelerin sunduğu Geçici Listelerin bir incelemesi ve Geçici Listelerin uyumlaştırılması toplantılarının raporları ve Danışma Organları, kalifiye kuruluşlar ve şahısların yürüttüğü diğer teknik çalışmalarla bildirilir. Önceden tamamlanan bu çalışmaların bir listesi Ek 3, Bölüm III’de ve Danışma Organlarının Web adreslerinde görülebilir. Bu çalışmalar, Taraf Ülkelerin Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere varlıklarını aday gösterirken hazırladığı **karşılaştırmalı analizlerle** karıştırılmamalıdır (bkz. Paragraf 132).
148. Aşağıda yer alan ilkeler ICOMOS ve IUCN’nin değerlendirme ve sunumlarına rehberlik etmelidir. Karar 28 COM 14B.57.3

ICOMOS:
<http://www.icomos.org/studies/>
IUCN:
<http://www.iucn.org/themes/wcpa/pubs/Worldheritage.htm>

Değerlendirmeler ve sunumlar:

- a) *Dünya Mirası Konvansiyonu* ve ilgili *İşlevsel ilkeler* ve kendi takdiri ile Komitenin ortaya koyduğu her türlü ilave politikaya bağlı olmalı;
- b) değerlendirmeler objektif, özenli ve bilimsel olmalı;
- c) tutarlı bir profesyonellik standardında yürütülmeli;
- d) hem değerlendirme hem de sunum Sekretarya ile mutabakata varılacak standart bir formatta olmalı ve sit ziyaretini gerçekleştiren değerlendiricinin(lerin) isimlerini de içermeli;
- d) varlığın istisnai evrensel değere sahip olup olmadığını, bütünlük ve/veya özgünlükkoşullarını, bir yönetim planı/sistemini ve yasamaya ilişkin korumayı karşılayıp karşılamadığını açıkça ve ayrı ayrı bildirmelidir;
- f) tüm varlıkları sistematik olarak, Taraf Ülkenin toprakları üzerinde veya dışında aynı türden diğer varlıkların muhafaza durumu ile kıyaslamalı olarak muhafaza durumu dahil, tüm ilgili kriterler uyarınca değerlendirmeli;
- g) söz konusu adaylığa ilişkin Komite kararları ve taleplerine atıflarda bulunmalıdır;

Karar 28 COM 14B.57.3

-
- h) adaylığın söz konusu olduğu yıl içinde, Taraf Ülkenin 28 Şubattan sonra sunduğu, posta mührü ile kanıtlanan, hiçbir bilgi dikkate alınmamalı veya dahil edilmemelidir. Bilgiler süre bitiminden sonra ulaştığında ve değerlendirmede dikkate alınmadığında Taraf Ülke haberdar edilmelidir. Bu süre bitimi dikkatle uygulanmalıdır; ve
 - i) gereğince başvuru bir referanslar (literatür) listesi vasıtasıyla görüşlerine gerekçe sağlamalıdır.

149. Danışma Organlarının, değerlendirme incelemesinin ardından elde edebilecekleri bilgilere ilişkin her türlü son soruyu ve talebi her yılın Ocak ayının 31'ine kadar Taraf Ülkelere iletmiş olması istenmektedir.

Karar 7 EXT.COM 4B.1

150. İlgili Taraf Ülkelerin, Komite oturumunun açılmasından en az iki iş günü önce Danışma Organı tarafından yürütülen adaylık incelemesinde belirleyebildikleri maddi hataları detaylı olarak açıklayan bir mektubu Başkana, birer nüshasını da Danışma Organlarına göndermesi talep edilmektedir. Bu mektup Komite üyelerine çalışma dilinde dağıtılacaktır ve değerlendirmenin sunulmasının ardından Başkan tarafından okunabilir.
151. ICOMOS ve IUCN tavsiyelerini üç kategori altında yapmaktadır:
- rezervasyon olmaksızın **kaydedilmek üzere tavsiye edilen** varlıklar;
 - kaydedilmek üzere **tavsiye edilmeyen** varlıklar;
 - ertelenmesi** veya **geri gönderilmesi** tavsiye edilen adaylıklar.

III.F Adaylığın geri çekilmesi

152. Bir Taraf Ülke, sunduğu adaylığın incelenmesi planlanan Komite oturumundan önce her an sunduğu adaylığı **geri çekebilir**. Taraf Ülke, adaylığını geri çekme konusundaki niyetini Sekreteryaya yazılı olarak bildirmeli. Eğer Taraf Ülke isterse bir adaylığı varlık olarak yeniden sunabilir, bu durumda bu adaylık paragraf 168'de açıklanan prosedür ve zaman çizelgesi uyarınca yeni bir adaylık olarak kabul edilecektir.

III.G Dünya Mirası Komitesinin Kararı

153. Dünya Mirası Komitesi bir varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi veya kaydedilmemesi, geri gönderme veya erteleme olup olmaması konusunda karar verir.

Kaydedilme

154. Bir varlığı Dünya Mirası Listesine kaydetmeye karar verince, Danışma Organları tarafından yönlendirilen Komite varlığın istisnai evrensel değerine ilişkin bir Bildiri benimser.
155. İstisnai Evrensel Değer Beyanı, Komitenin varlığın istisnai evrensel değere sahip olduğu yönündeki kararlılığını kapsamalı, varlığın kaydedilmesine dayanak olan kriter belirtilmeli, bütünlük veya özgünlükkoşullarının ve yürürlükteki koruma ve yönetim gerekliliklerinin değerlendirmelerini içermelidir. İstisnai Evrensel Değer Beyanı, varlığın gelecekte korunması ve yönetimi için temel teşkil eder.

156. Kayıt sırasında Komite Dünya Mirası varlığının korunması ve yönetilmesine ilişkin başka tavsiyelerde de bulunur.
157. İstisnai Evrensel Değer Beyanı (belirli bir varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesine dayanak olan kriter dahil) Komite tarafından kendi raporlarında ve yayınlarında belirtilecektir.

Kaydetmeme Kararı

158. Eğer Komite bir varlığın Dünya Mirası Listesine **kaydedilmemesi** gerektiğine karar verirse, istisnai durumlar hariç adaylık yeniden Komiteye sunulmayabilir. Bu istisnai durumlar, yeni keşifler, varlık hakkında yeni bilimsel bilgiler veya orijinal adaylıkta yer almayan farklı bir kriter olabilir. Bu durumlarda, yeni bir adaylık sunulabilir.

Adaylığın geri gönderilmesi

159. Komitenin ilave bilgi için Taraf Ülkeye **geri göndermeye** karar verdiği adaylıklar, incelenmesi için bir sonraki Komite oturumuna yeniden sunulabilir. İlave bilgi, Komitenin incelemesinin talep edildiği yılın **Şubat ayının 1'inde** Sekretaryaya sunulur. Sekretarya onu incelenmesi için ilgili Danışma Organlarına derhal iletacaktır. Geri gönderilen ve orijinal Komite kararının ardından üç yıl içinde Komiteye sunulmayan bir adaylık, 168. paragrafta özetlenen prosedürler ve zaman çizelgesi uyarınca incelenmek üzere yeniden sunulduğunda yeni bir adaylık olarak kabul edilir.

Adaylıkların Ertelenmesi

160. Komite, daha derinlemesine bir değerlendirme veya çalışma için veya Taraf Ülkenin ciddi bir revizyon yapması için bir adaylığı **ertelemeye** karar verebilir. Eğer Taraf Ülke ertelenen adaylığı yeniden sunmaya karar verirse, **1 Şubat** tarihine kadar Sekretaryaya yeniden sunar. Bu adaylıklar, daha sonra 168. paragrafta özetlenen prosedürler ve zaman çizelgesi uyarınca bütün yıl ve yarım değerlendirme dönemi boyunca ilgili Danışma Organları tarafından yeniden değerlendirilir.

III.H Acil durum üzerine işleme alınacak adaylıklar

161. İlgili Danışma Organlarının görüşü üzerine, varlıkların Dünya Mirası Listesine kaydedilmek için kriterleri **sorgulamasız** bir şekilde karşılaması ve tehlikelere maruz kalması veya doğal olaylar ve insan faaliyetlerinden dolayı ciddi ve belirli tehlikelerle karşılaşması durumunda adaylığın sunulması ve işleme alınması için normal zaman çizelgesi ve eksiksizlik tanımı uygulanmayacaktır. Bu tür adaylıklar acil durum temelinde işlem görecektir ve aynı anda Dünya Mirası Listesine ve Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilebilir (bkz. 177-191 arasındaki paragraflar).

162. Bir acil durum üzerine işleme alınacak adaylıklar için izlenecek prosedür aşağıda yer almaktadır:

- a) Bir Taraf Ülke acil durum temelinde işleme alınması talebi ile bir adaylık sunabilir. Taraf Ülke varlığı Geçici Listesine önceden kaydetmiştir veya derhal kaydeder.
- b) Adaylık:

- i) Varlığı tanımlar ve belirtir;
- ii) Kriterler uyarınca istisnai evrensel değerini doğrulamak;
- iii) Bütünlük ve/veya orijinalliğini doğrulanması;
- iv) Korunma ve yönetim sisteminin tanımlanması;
- v) Acil durumun doğasının tanımlanması, zarar ve tehlikenin doğası ve boyutunun tanımlanması, ve komite tarafından acil eylemin gösterilmesi varlığın ayakta kalması için gereklidir.

- c) Sekretarya adaylığı derhal ilgili Danışma Organına iletir, istisnai evrensel değerinin, zarar ve/veya tehlikenin doğasının değerlendirilmesini talep eder. Eğer ilgili Danışma Organı uygun görürse bir saha ziyareti gerekli olabilir;
- d) Eğer ilgili Danışma Organları, varlığın **sorgusuz** bir şekilde kriterleri karşıladığını ve gerekliliklerin (yukarıdaki maddelere bakınız) yerine getirildiğini belirlerse, adaylığın incelenmesi Komitenin bir sonraki oturumunun gündemine eklenecektir.
- e) Komite adaylığı gözden geçirirken aşağıdakileri de dikkate alacaktır:

- i) Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilmek;
- ii) Adaylığın tamamlanması için Uluslararası Yardımın tahsis edilmesi; ve
- iii) Kaydedilmesinin ardından en kısa sürede Sekretaryanın ve ilgili Danışma Organlarının gerekli gördüğü izleme misyonu.

III.I Sınırlar, kaydedilmenin gerekçesi olarak kullanılan kriterler veya Dünya Mirası varlığının adı üzerinde yapılan değişiklikler

Sınırlar üzerindeki küçük değişiklikler

163. Küçük değişiklik, varlığın büyüklüğü üzerinde önemli bir etkisi olmayan ve onun istisnai evrensel değerini etkilemeyen bir değişikliktir.
164. Eğer bir Taraf Ülke zaten Dünya Mirası Listesinde yer alan bir varlığın sınırları üzerinde küçük bir değişiklik yapmak isterse, ilgili Danışma Organının da tavsiyesini isteyecek olan sekretarya vasıtasıyla **1 Şubat'a** kadar Komiteye sunar. Komite bu tür değişiklikleri onaylayabilir veya sınır üzerinde yapılacak değişikliğin varlığın büyüklüğünü önemli ölçüde etkileyeceğini düşünebilir, bu durumda da yeni adaylıklar için prosedür uygulanacaktır.

Sınırlar üzerindeki önemli değişiklikler

165. Eğer bir Taraf Ülke zaten Dünya Mirası Listesinde yer alan bir varlığın sınırları üzerinde önemli bir değişiklik yapmak isterse, Taraf Ülke bu teklifi sanki yeni bir adaylık gibi sunar. Bu yeniden adaylık **1 Şubat** tarihine kadar sunulur ve 168. paragrafta özetlenen prosedürler ve zaman çizelgesi uyarınca bütün yıl ve yarım değerlendirme dönemi boyunca değerlendirilir. Bu hüküm kesintiler gibi eklemeler için de uygulanır.

Dünya Mirası Listesine kaydedilmek üzere gerekçe olarak kullanılan kriterler üzerinde değişiklikler

166. Taraf Ülkenin orijinal kayıt için kullanılanlar dışında ilave veya farklı kriterler kapsamında varlığı kaydettirmek istemesi durumunda, bu talebini sanki yeni bir adaylık gibi sunar. Bu yeniden adaylık **1 Şubat** tarihine kadar sunulur ve 168. paragrafta özetlenen prosedürler ve zaman çizelgesi uyarınca bütün yıl ve yarım değerlendirme dönemi boyunca değerlendirilir. Tavsiye edilen varlıklar yalnızca yeni kriterler kapsamında değerlendirilecektir ve ilave kriterleri kabul ettirmek konusunda başarısız olsa bile Dünya Mirası Listesi'nde kalacaktır.

Bir Dünya Mirası Varlığının İsmi üzerinde Değişiklik

167. Bir Taraf Ülke, Komiteden, zaten Dünya Mirası Listesinde kayıtlı bir varlığın ismi üzerinde değişiklik yapılmasına izin vermesini talep edebilir. İsme ilişkin bir değişiklik talebi **Komite toplantısından en az üç ay önce** Sekretaryaya ulaşır.

III. J Zaman Çizelgesi- genel taslak
168. ZAMAN ÇİZELGESİ
30 Eylül (1 yıl önce)

15 Kasım (1 yıl önce)

1. Yıl -1 Şubat

1 Şubat -1. Yıl- 1 Mart

1. Yıl -1 Mart

1. Yıl- Mart - 2. Yıl- Mayıs

PROSEDÜRLER

Taraf Ülkelerin gönderdiği taslak adaylıkların Sekretarya tarafından alınması için gönüllü son başvuru tarihi.

Sekretaryanın taslak adaylığın tamam olduğuna ilişkin veya, eğer eksik ise, adaylığı tamamlamak için gerekli olan eksik bilgileri bildirmek üzere Taraf Ülkenin adaylığına yanıtı.

Değerlendirme için Danışma Organlarına iletilmek üzere tam olan adaylıkların Sekretaryaya ulaşması için son tarih.

Adaylıklar saat 17.00 GMT'a kadar, veya, eğer tarih hafta sonuna rastlar ise hemen öncesindeki Cuma günü saat 17.00 GMT'a kadar alınır.

Bu tarihten sonra alınacak adaylıklar bir sonraki dönemde incelenecektir.

Kayıt, tam oluşunun değerlendirilmesi ve ilgili Danışma Organlarına iletilmesi.

Sekretarya her bir adaylığı kayıt altına alır, aday gösteren Taraf Ülkeyi adaylığı aldığına dair bilgilendirir ve içeriğini kaydeder. Sekretarya adaylığın tam olup olmadığı konusunda aday gösteren Taraf Ülkeyi bilgilendirecektir.

Tam olmayan adaylıklar (bkz. paragraf 132) değerlendirilmek üzere ilgili Danışma Organına iletmeyecektir. Eğer bir adaylık eksik ise, adaylığın bir sonraki dönemde incelenmesini sağlamak için ilgili Taraf Ülkeye bir sonraki yılın Şubat ayının 1'i olan son başvuru tarihine kadar adaylığı tamamlamak için gerekli bilgiler bildirilir.

Tam olan adaylıklar değerlendirilmek üzere ilgili Danışma Organına iletilir.

Sekretaryanın adaylığın tam olup olmadığı, 1 Şubat tarihinde alınıp alınmadı bilgisi ile birlikte Adaylığın alındığını Taraf Ülkeye bildirdiği son tarih.

Danışma Organlarının Değerlendirmesi

2. Yıl- 31 Ocak

Eğer gerekli olursa, ilgili Danışma Organları Taraf Ülkelerin değerlendirme süresince ve 2. yılın 31 Ocak tarihinden geç olmamak kaydıyla ilave bilgiler sunmasını talep edebilir.

2. Yıl- 31 Mart

İlgili Danışma Organları tarafından talep edilen ilave bilgilerin Sekretarya vasıtasıyla Taraf Ülke tarafından sunulduğu son tarih.

İlave bilgiler 132. paragrafta belirtilen nüsha sayısında ve elektronik formatlarda Sekretaryaya sunulur. Eğer sunulan ilave bilgi adaylık ana metninde değişikliklere ilişkin ise, eski ve yeni metinlerin karıştırılmasını önlemek için, Taraf Ülke bu değişiklikleri orijinal metnin düzeltilmiş bir versiyonunda sunar. Değişiklikler açıkça belirtilir. Bu yeni metnin bir elektronik versiyonu (CD-ROM veya disket) basılı versiyonu ile birlikte sunulur.

2. Yıl- Yıllık Dünya Mirası Komitesi oturumundan altı hafta önce

İlgili Danışma Organları değerlendirmelerini ve tavsiyelerini, Dünya Mirası Komitesine ve Taraf Ülkeye iletmek üzere Sekretaryaya gönderir.

2. Yıl- Yıllık Dünya Mirası Komitesi oturumunun açılmasından en az iki iş günü önce

Maddi hataların Taraf Ülkeler tarafından düzeltilmesi.

İlgili Taraf Ülkeler, Komite oturumunun açılışından en az iki iş günü önce, Danışma Organlarının adaylıkları üzerinde yaptığı değerlendirmeye ilişkin belirleyebildikleri maddi hataları detayları ile açıklayan bir mektubu Başkana ve nüshalarını da Danışma Organlarına gönderir.

Komite adaylıkları inceler ve kararını verir.

2. Yıl- Dünya Mirası Komitesinin Yıllık oturumu (Haziran/Temmuz)

Dünya Mirası Komitesinin yıllık oturumunun hemen ardından

Taraf Ülkelere gönderilen tebligatlar.

Sekretarya adaylıkları Komite tarafından incelenen tüm Taraf Ülkelere Komitenin ilgili kararını tebliğ eder.

Dünya Mirası Komitesinin bir varlığı Dünya Mirası Listesine kaydetme kararı üzerine, Sekretarya kaydedilen alanın bir haritasını ve İstisnai Evrensel Değer Beyanını (karşılanaan kritere atıfta bulunmak için) temin ederek Taraf Ülkeye ve sit yöneticisine durumu bir yazı ile bildirir.

Dünya Mirası Komitesinin yıllık oturumunun hemen ardından

Sekretarya, Komitenin yıllık oturumunun ardından her yıl güncellenmiş Dünya Mirası Listesini yayımlar.

**Dünya Mirası Komitesinin yıllık oturumunun
kapanışından sonraki ay**

Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkları aday göstermiş olan Taraf Ülkelerin adları aşağıdaki başlık altında basılı Liste olarak sunulur: "*Konvansiyon* uyarınca varlığın adaylığını sunan akid Devlet".

Sekretarya Dünya Mirası Komitesinin tüm kararlarının basılı raporunu tüm Taraf Ülkelere iletir.

IV. DÜNYA MİRASI VARLIKLARININ MUHAFAZA DURUMUNU İZLEME SÜRECİ

IV A Tepkisel İzleme

Tepkisel İzlemenin Tanımı

169. Tepkisel İzleme, Sekreteryanın tehdit altındaki belirli Dünya Mirası Varlıklarının muhafaza durumu hakkında UNESCO'nun diğer sektörlerine ve Komitenin Danışma Organlarına bildirimde bulunmasıdır. Bu amaçla, Taraf Ülkeler bir istisnai durum meydana geldiğinde veya varlığın muhafaza durumunu etkileyebilecek çalışmalar yürütüldüğünde Sekretarya vasıtasıyla Komiteye **1 Şubat** tarihine kadar belirli raporlar ve etki çalışmaları sunar. Tepkisel İzleme, 177-191 paragrafları arasında belirtilen Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilen veya kaydedilecek olan varlıklara atıfla öngörülmektedir. Tepkisel İzleme, 192-198 paragrafları arasında belirtilen Dünya Mirası Listesinden ileride varlıkların çıkartılması prosedürü içinde öngörülmektedir.

Tepkisel İzlemenin Amacı

170. Tepkisel İzleme sürecini benimserken Komite, Listedeki her hangi bir varlığın silinmesini önlemek için olası tüm önlemlerin alınması gerektiği konusuna özellikle dikkat etmiş ve bu bağlamda Taraf Ülkeye mümkün olduğunca teknik işbirliği teklif etmeye hazır olmuştur.

*Konvansiyonun 4. maddesi:
"Bu Konvansiyonun Taraf Ülkelerinden her biri 1. ve 2. Maddelerde atıfta bulunulan ve kendi toprakları üzerinde yerleşik kültürel ve doğal mirasın belirlenmesi, korunması, muhafazası, tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılmasının sağlanması görevinin öncelikle o Devlete ait olduğunu kabul eder..."*

171. Komite, Taraf Ülkelere, Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkların korunması için yürütülen çalışmaların ilerleyişine ilişkin Komitenin kendi adına izleme ve raporlama gerçekleştirmesini rica ettiği Danışma Organları ile işbirliği yapmasını tavsiye eder.

Taraf Ülkelerden ve/veya diğer kaynaklardan alınan bilgiler

172. Dünya Mirası Komitesi Taraf Ülkeleri, *Konvansiyon* kapsamında korunan bir alanda varlığın istisnai evrensel değerini etkileyecek önemli restorasyon çalışmaları veya yeni yapılar gerçekleştirmeye veya bu konuda yetki vermeye dair niyetlerini Sekretarya vasıtasıyla Komiteye bildirmeleri için *Konvansiyona* davet eder. En kısa sürede (örneğin, belirli projeler için taslak dokümanları hazırlamadan önce) ve geri dönmesi zor bir karar almadan önce tebligatta bulunulmalıdır, böylece Komite varlığın istisnai evrensel değerinin tamamen korunmasını sağlamak amacıyla uygun çözüm arayışında yardımcı olabilir.

173. Dünya Mirası Komitesi, Dünya Mirası varlıklarının muhafaza durumunu inceleyen misyonun raporunun aşağıdaki öğeleri içermesini rica eder:
- Dünya Mirası Komitesine sunulan en son rapordan sonra varlığın muhafazasına ilişkin tehditler veya önemli gelişmelere dair bir gösterge;
 - varlığın muhafaza durumuna ilişkin Dünya Mirası Komitesinin önceki kararlarının takibi;
 - varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesini sağlayan istisnai evrensel değere, bütünlük ve/veya orijinallığe yönelik her türlü tehdit veya zarar veya bunların kaybı hakkında bilgi.
174. Sekreteryaya kaydedilen bir varlığın ciddi şekilde bozulduğu veya önerilen süre içinde gerekli düzeltici önlemlerin alınmadığına dair bir bilgiyi ilgili Taraf Ülke dışında bir kaynaktan aldığımda, ilgili Taraf Ülke ile istişare içinde kaynağı ve bilginin içeriğini mümkün olduğunca doğrular ve Taraf Ülkenin görüşünü sorar.
- Dünya Mirası Komitesi tarafından alınan Karar

175. Sekreteryaya Danışma Organının alınan bilgiye ilişkin yorumları iletmesini rica edecektir.
176. Taraf Ülke ve Danışma Organlarının yorumları ile birlikte alınan bilgi, aşağıdaki adımlardan birini veya bir kaçını içerebilecek, her bir varlığa ilişkin muhafaza durumu raporları biçiminde Komitenin dikkatine sunulur:
- varlığın ciddi şekilde bozulmadığına ve daha fazla önlem alınmasına gerek olmadığına karar verebilir;
 - Komite varlığın ciddi şekilde bozulduğunu ancak restorasyonunun imkansız olduğu bir boyutta olmadığını kabul ettiği zaman, Taraf Ülkenin makul bir zaman zarfı içinde varlığı restore ettirmek için gerekli önlemleri alması kaydıyla varlığın Listede kalmasına karar verebilir.

Komite varlığın restorasyon işi ile bağlantılı çalışmalar için Dünya Mirası Fonu kapsamında teknik işbirliği sağlanmasına karar verebilir, eğer daha önceden yapılmamışsa Taraf Ülkeye bu tür bir destek için talepte bulunmasını önerebilir;

- c) 177 ve 182. paragraflar arasında belirtilen gereklilikler ve kriterler karşılandığı zaman, Komite 183 ve 189. paragraflar arasında belirtilen süreçler uyarınca Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine varlığın kaydedilmesine karar verebilir;
- d) Varlığın Listeye kaydedilmesini sağlayan karakteristik özelliklerinin geri çevrilemez şekilde kaybedildiğine dair kanıtlar olduğunda, Komite varlığın Listedenden çıkartılmasına karar verebilir. Bu tür bir eylem gerçekleştirilmeden önce, Sekreteryaya ilgili Taraf Ülkeyi durumdan haberdar edecektir. Taraf Ülkenin yapabileceği her türlü yorum Komitenin dikkatine sunulacaktır;
- e) Mevcut bilgi Komitenin yukarıda a), b), c) veya d) maddelerinde açıklanan önlemleri almasını sağlamaya yetmediği zaman, Komite Sekreteryanın ilgili Taraf Ülke ile istişare içinde varlığın o günkü durumu, varlığa yönelik tehlikeler ve varlığın yeterince restore edilmesinin fizibilitesini belirlemek için gerekli önlemleri almak ve önlemlerin sonuçları hakkında Komiteye bilgi vermek konularında yetkilendirilir; bu tür önlemler kanıt toplayacakların gönderilmesi veya uzmanların istişaresini içerebilir. Acil durum önleminin gerekli olduğu yerlerde, Komite gereken Acil Yardımın Dünya Mirası Fonundan finanse edilmesine izin verebilir.

IV.B Tehlikedeki Dünya Mirası Listesi

Varlıkların Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için İlkeler

177. *Konvansiyonda* yer alan 11. madde 4. paragraf uyarınca, Komite aşağıdaki şartlar karşılandığında bir varlığı Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedebilir:

- a) söz konusu varlık Dünya Mirası Listesindedir;
- b) varlık ciddi ve belirgin bir tehlikenin tehdidi altındadır;
- c) varlığın muhafazası için önemli operasyonlar gereklidir;

- d) varlık için Konvansiyon kapsamında yardım talep edilmiştir; Komite, belirli durumlarda yardımının en etkili şekilde varlığın Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedildiğini belirten mesajları da kapsayan kaygı mesajları olabileceği ve bu tür bir yardımın her hangi bir Komite üyesi veya Sekretarya tarafından talep edilebileceği görüşündedir.
Varlıkların Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesi için kriterler
-

178. Komite varlığın durumunun aşağıda belirtilen iki durumdan birindeki kriterlere uyduğunu bulduğu zaman, *Konvansiyonun* 1. ve 2. maddelerinde tanımlandığı gibi, bir Dünya Mirası varlık Komite tarafından Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilebilir.

179. **Kültürel varlıklar** için durum:

- a) TESPİT EDİLMİŞ TEHLİKE – Varlık, belirli ve kanıtlanmış olması yakın ve mutlak tehlike ile karşı karşıyadır, örneğin:
- i) malzemelerin ciddi şekilde bozulması;
 - ii) yapının ve/veya dekoratif özelliklerin ciddi şekilde bozulması;
 - iii) mimari veya şehir planı bütünlüğünün ciddi şekilde bozulması;
 - iv) kentsel veya kırsal mekanın veya doğal çevrenin ciddi şekilde bozulması;
 - v) tarihi orijinalliğin önemli ölçüde kaybedilmesi;
 - vi) Kültürel önemin büyük ölçüde kaybedilmesi.

- b) POTANSİYEL TEHLİKE- Varlık, kendi özünde var olan özellikler üzerinde zararlı etkileri olabilecek tehditler ile karşı karşıyadır. Bu tür tehditler, örneğin;
- i) korunma derecesini azaltarak varlığın yasal durumunda değişiklik;
 - ii) muhafaza politikasının eksikliği;
 - iii) bölgesel planlama projelerinin tehlike arz eden etkileri;
 - iv) şehir planlamasının tehlike arz eden etkileri;
 - v) silahlı çatışma çıkması veya tehlikesi;
 - vi) jeolojik, iklimsel veya diğer çevresel faktörlerden kaynaklanan kademeli değişiklikler.

180. Doğal varlıklar için durum:

- a) TESPİT EDİLMİŞ TEHLİKE – Varlık, belirli ve kanıtlanmış olması yakın ve mutlak tehlike ile karşı karşıyadır, örneğin:
- i) hastalık gibi doğal faktörler veya kaçak avcılık gibi insan kaynaklı faktörler nedeniyle yok olma tehlikesindeki türlerin veya varlığın korunmak üzere yasal olarak tespit edilmesini sağlayan diğer istisnai evrensel değere sahip türlerin popülasyonunda ciddi bir düşüş.
 - ii) insan yerleşimleri, varlığın önemli kesimlerinde sellere yol açan rezervuarların yapımı, sanayi ve tarımsal gelişim, haşere ilaçlarının ve gübrelerin kullanımı, önemli imar işleri, madencilik, kirlilik, tomrukçuluk, çıra toplama, vb. gibi nedenlerden dolayı varlığın doğal güzelliği ve bilimsel değerindeki ciddi bozulma.
 - iii) Varlığın bütünlüğünü tehdit eden, sınırlardaki ve yukarı akıntı alanlarındaki insan istilaları.
-
- b) POTANSİYEL TEHLİKE- Varlık, kendi özünde var olan özellikler üzerinde zararlı etkileri olabilecek tehditler ile karşı karşıyadır. Bu tür tehditler, örneğin;
- i) alanın yasal koruyucu statüsünde bir değişiklik;
 - ii) varlık dahilinde yer alan planlanmış yeniden yerleşimler veya kalkınma projeleri veya

- Varlığı tehdit edecek noktada yer almaları;
iii) silahlı çatışma çıkması veya tehdidi;
iv) yönetim planı veya yönetim sistemi eksik veya yetersiz veya tamamen uygulanmamakta.
181. Ayrıca, varlığın bütünlüğünü tehdit eden faktör veya faktörler insan eylemleri ile düzeltilmeye yatkın olanlardan olmalıdır. Kültürel varlıkları hem doğal hem de insan kaynaklı faktörler tehdit edebilir, oysaki doğal varlıklar için tehdit en çok insan kaynaklıdır ve yalnızca çok nadiren doğal faktörler (bir salgın hastalık gibi) varlığın bütünlüğünü tehdit edebilir. Bazı durumlarda, varlığın bütünlüğünü tehdit eden faktörler, önemli bir bayındırlık projesinin iptali veya yasal statünün geliştirilmesi gibi idari ve yasal önlemler ile düzeltilebilir.
182. Komite kültürel veya doğal bir varlığın Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine dahil edilmesini düşünürken aşağıdaki tamamlayıcı faktörleri de aklında tutmayı isteyebilir:
- a) Dünya Mirası varlıklarını etkileyen kararlar, tüm faktörler dengelendikten sonra Hükümetler tarafından alınır. Dünya Mirası Komitesinin tavsiyesi, eğer varlık tehdit altına girmeden önce verilebilmiş ise, genellikle belirleyicidir.
-
- b) Özellikle tespit edilmiş tehlike durumunda, bir varlığın maruz kaldığı fiziksel veya kültürel bozulmalar etkilerinin yoğunluğuna göre değerlendirilmeli ve duruma göre analiz edilmelidir.
-
- c) tüm bunların ötesinde bir varlığın maruz kalabileceği bir potansiyel tehlike durumunda, aşağıdakiler dikkate alınmalıdır:
- i) tehdit, varlığın yer aldığı sosyal ve ekonomik çerçevenin normal evrimi uyarınca değerlendirilmelidir;
- ii) kültürel ve doğal varlıklar üzerindeki etkileri bakımından belirli tehditleri –silahlı çatışma tehdidi gibi- değerlendirmek genellikle imkansızdır;
- iii) bazı tehditler doğaları gereği yakın ve kesindir, ancak yalnızca tahmin edilebilir, örneğin demografik büyüme.
- d) Son olarak Komite değerlendirmesinde kültürel veya doğal varlığı tehlikeye sokan bilinmeyen veya beklenmeyen her türlü nedeni hesaba katmalıdır.

Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine varlıkların kaydedilmesi prosedürü

183. Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine bir varlığın kaydedilmesini düşünürken, Komite, ilgili Taraf Ülke ile mümkün olduğunca istişare içinde, düzeltici önlemlerden oluşan bir program geliştirir ve kabul eder.
184. Önceki paragrafta atıfta bulunulan düzeltici önlemler programının geliştirilmesi için Komite, ilgili Taraf Ülke ile mümkün olduğunca işbirliği içinde, Sekreteryanın varlığın mevcut durumunu, varlığa yönelik tehlikeleri ve düzeltici önlemler uygulanmasının fizibilitesini tespit etmesini rica eder. Komite varlığı ziyaret etmesi, tehditlerin doğası ve boyutunu değerlendirmesi ve alınması gereken önlemleri teklif etmesi için ilgili Danışma Organlarından veya diğer kurumlardan gelen nitelikli gözlemcilerden oluşan bir misyon göndermeye karar verebilir.
185. Taraf Ülkeden ve ilgili Danışma Organlarından veya diğer kurumlardan gereğince alınan yorumlar ile birlikte alınan bilgiler Sekreteryaya tarafından Komitenin dikkatine sunulacaktır.
186. Komite mevcut bilgiyi inceler ve varlığın Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilmesini düşünürken bir karar alır. Böyle her türlü karar, mevcut ve oy kullanan Komite üyelerinin üçte iki çoğunluğu ile alınır. Daha sonra Komite alınacak düzeltici eylemler programını açıklayacaktır. Bu program derhal uygulanmak üzere ilgili Taraf Ülkeye teklif edilecektir.
187. *Konvansiyon* 11.4. maddesi uyarınca, ilgili Taraf Ülke Komitenin kararından haberdar edilir ve karar Komite tarafından derhal kamuya duyurulur.
188. Sekreterya güncel Tehlikedeki Dünya Mirası Listesini basılı formatta yayımlar ve bu Listeye aşağıdaki Web adresinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/danger>
189. Komite, Tehlikedeki Dünya Mirası Listesine kaydedilen Dünya Mirası varlıklarına yönelik olası yardımını finanse etmek için Dünya Mirası Fonunun belirli ve önemli bir bölümünü tahsis eder.

Tehlikedeki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların muhafaza durumunun düzenli olarak gözden geçirilmesi

190. Komite, Tehlikedeki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların muhafaza durumunu yıllık olarak gözden geçirir. Bu inceleme, Komitenin gerekli görebileceği izleme prosedürleri ve uzman misyonlarını içerir.
191. bu düzenli incelemeler baz alınarak, Komite, ilgili Taraf Ülke ile istişare içinde, aşağıdakilere karar verir:
 - a) varlığın muhafazası için ilave önlemlerin gerekli olup olmadığına;
 - b) varlık artık tehdit altında değil ise, Tehlikedeki Dünya Mirası Listesinden varlığın çıkartılıp çıkartılmamasına;
 - c) 192-198. paragraflar arasında belirtilen prosedürler uyarınca, Varlığın Listeye kaydedilmesini sağlayan karakteristik özelliklerinin kaybedildiği boyutta varlığın bozulması durumunda, varlığın Tehlikedeki Dünya Mirası Listesinden ve Dünya Mirası Listesinden çıkartılmasının düşünülüp düşünülmeceğine.

IV.C Varlıkların ileride Dünya Mirası Listesinden çıkartılması için prosedürler

192. Komite şu durumlarda varlığın Dünya Mirası Listesinden çıkartılması için aşağıdaki prosedürleri kabul eder:
 - a) Varlığın Dünya Mirası Listesine kaydedilmesini sağlayan karakteristik özelliklerinin kaybedildiği boyutta varlığın bozulması durumunda; ve
 - b) Dünya Mirası sitinin özüne ilişkin niteliklerinin, insan faaliyetleri nedeniyle adaylığı sırasında tehdit altına girmiş olması durumunda ve o dönemde Taraf Ülke tarafından özetlenen gerekli düzeltici önlemlerin önerilen süre zarfında alınmadığı durumda (bkz. Paragraf 116).
193. Dünya Mirası Listesine kaydedilen bir varlık ciddi şekilde bozulduğunda, veya gerekli düzeltici önlemlerin önerilen süre zarfında alınmadığı durumda, varlığın yerleşik olduğu Taraf Ülkenin Sekreteryayı durumdan haberdar etmelidir.
194. Sekreteryaya bu tür bilgileri ilgili Taraf Ülke dışındaki bir kaynaktan aldığı anda, ilgili Taraf Ülke ile istişare içinde bilginin kaynağı ve içeriğini mümkün olduğunca doğrular ve Taraf Ülkenin yorumunu talep eder.

195. Sekretarya, Danışman Organların alınan bilgiye ilişkin yorumlarını iletmesini talep eder.
196. Komite tüm mevcut bilgiyi inceler ve bir karar alır. Böyle her türlü karar, *Konvansiyonun* 13 (8). Maddesi uyarınca mevcut ve oy kullanan Komite üyelerinin üçte iki çoğunluğu ile alınır. Komite sorun hakkında Taraf Ülke ile görüşmeden hiçbir varlığı silmeye karar vermez.
197. Taraf Ülke Komitenin kararından haberdar edilir ve karar Komite tarafından derhal kamuya duyurulur.
198. Eğer Komitenin kararı, Dünya Mirası Listesine ilişkin en küçük bir değişiklik içeriyorsa, bu değişiklik yayınlanan bir sonraki güncellenmiş Liste'de yansıtılır.

V. **DÜNYA MİRASI KONVANSİYONUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN PERİYODİK RAPORLAMA**

V.A **Hedefler**

199. Taraf Ülkelerin, toprakları üzerinde yer alan Dünya Mirası varlığının muhafaza durumu dahil, *Konvansiyonun* uygulanması için aldıkları önlemler ve kabul ettikleri yasal ve idari hükümler hakkında Dünya Mirası Komitesi vasıtasıyla UNESCO Genel Konferansına raporlar sunması talep edilir.
200. Taraf Ülkeler Danışma Organları ve Sekreteryaya'dan uzman tavsiyesi talep edebilir, ki bu organlar daha sonra daha fazla uzman tavsiyesini de hizmete sokabilir (ilgili Taraf Ülkeler ile mutabakata vararak).
201. Periyodik Raporlama dört temel amaca hizmet eder:
- Taraf Ülkelerin *Dünya Mirası Konvansiyonunu* uygulamasının bir değerlendirmesini sağlar;
 - Dünya Mirası Listesine kaydedilen varlıkların istisnai evrensel değerinin zaman içinde sürdürülüp sürdürülmediğinin değerlendirilmesini sağlar;
 - değişen koşulları ve varlıkların muhafaza durumunu kaydetmek üzere Dünya Mirası varlıkları hakkında güncel bilgi sağlar;
 - Konvansiyonun uygulanması ve Dünya Mirasının korunmasına ilişkin Taraf Ülkeler arasında bölgesel işbirliği için ve bilgi ve tecrübe alış verişi için bir mekanizma sağlar.
202. Periyodik Raporlama kaydedilen varlığın daha etkin uzun vadeli muhafazası için ve *Konvansiyonun* uygulanmasına olan inancı güçlendirmek için önemlidir.

Dünya Mirası Konvansiyonunun 29. Maddesi ve Taraf Ülkeler Genel Kurulunun 11. Oturum (1997) ve UNESCO Genel Konferansı 29. Oturumu Kararı.

V.B. **Prosedür ve Format**

203. Dünya Mirası Komitesi:
- Ek 7'de belirtilen Format ve Açıklayıcı Notu kabul etti;
 - Taraf Ülkeleri her altı yılda bir periyodik rapor sunmaya davet etti;

Karar 22 COM VI.7

- c) Taraf Ülkelerin periyodik raporlarını aşağıdaki tablo uyarınca bölge bölge incelemeye karar verdi:

Bölge	Aşağıdaki tarihe kadar veya o tarihte kaydedilen varlıkların incelenmesi	Komitenin inceleme yılı
Arap Ülkeleri	1992	Aralık 2000
Afrika	1993	Aralık 2001/Temmuz 2002
Asya ve Pasifik	1994	Haziran- Temmuz 2003
Latin Amerika ve Karayipler	1995	Haziran- Temmuz 2004
Avrupa ve Kuzey Amerika	1996/1997	Haziran- Temmuz 2005/2006

- d) Taraf Ülkeler, yetkin kurumlar ve bölgede mevcut uzmanlardan yararlanarak, Sekreteryanın Danışma Organları ile ortaklaşa olarak yukarıda c) maddesinde yer alan zaman çizelgesi uyarınca periyodik raporlama süreci için bölgesel stratejiler geliştirmesini talep etmiştir.
204. Yukarıda bahsedilen bölgesel strateji, bölgenin karakteristik özelliklerine hitap etmeli ve özellikle sınır aşan varlıklar olması durumunda Taraf Ülkeler arasında koordinasyon ve senkronizasyonu artırmalıdır. Sekreterya bu bölgesel stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanması ile ilgili olarak Taraf Ülkelere danışır.
205. Periyodik raporların ilk altı yıllık döneminin ardından, her bir bölge yukarıda verilen tabloda belirtilen aynı sıra ile yeniden değerlendirilecektir. İlk altı yıllık dönemin ardından, yeni bir dönem başlamadan önce, periyodik raporlama mekanizmasını değerlendirmek ve gözden geçirmek için bir ara verilebilir.
206. Taraf Ülkelerin hazırlayacağı periyodik raporların formatı iki bölümden oluşur:
- a) **Bölüm I** Taraf Ülkenin kabul ettiği yasal ve idari hükümlere ve *Konvansiyonun* uygulanması için alınmış olan diğer önlemler, bunlarla birlikte bu alanda edinilmiş tecrübenin detaylarına atıfta bulunur. Bu özellikle *Konvansiyonun* belirli maddelerinde açıklanan genel yükümlülüklerle ilgilidir.

Bu Format Komite tarafından 22. oturumunda kabul edildi (Kyoto 1998) ve 2006 yılındaki Periyodik Raporlanmanın ilk döneminin tamamlanması ardından revize edilebilir. Bu nedenle, Format revize edilmemiştir.

Bölüm II ilgili Taraf Ülkenin toprakları üzerinde yerleşik belirli Dünya Mirası varlıklarının muhafaza durumuna atıfta bulunmaktadır. Bu Bölüm her bir Dünya Mirası

varlığı için doldurulmalıdır.

Açıklayıcı Notlar, Format ile birlikte Ek 7'de sunulmaktadır.

207. Bilgi yönetimini kolaylaştırmak için Taraf Ülkelerin raporları aşağıdaki adrese İngilizce veya Fransızca dillerinde hem basılı hem de elektronik formatta sunması talep edilmektedir.:

UNESCO World Heritage Centre

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

France

Tel: +33 (0)1 45 68 15 71

Faks: +33 (0)1 45 68 55 70

Email: wh-info@unesco.org

V.C Değerlendirme ve Takip

208. Sekreteryaya Dünya Mirasının Bölgesel Durumu raporlarını ulusal raporlar ile uyumlaştırır ve raporların elektronik formatlarına ve basılı formatlarına aşağıdaki Web adreslerinden ulaşılabilir:

<http://whc.unesco.org/en/publications>

(World Heritage Papers serisi).

209. Dünya Mirası Komitesi Periyodik Raporlarda ortaya konulan konuları dikkatlice gözden geçirir ve ilgili bölgedeki Taraf Ülkelere onlardan kaynaklanan konular hakkında tavsiyeler verir.

210. Komite, Sekreteryaya ile Danışma Organlarından, ilgili Taraf Ülke ile istişare içinde, Stratejik Hedefleri uyarınca yapılandırılan uzun vadeli Bölgesel Takip Programları oluşturmalarını ve bunları kendi dikkatine sunmalarını talep eder. Bunlar kesinlikle Bölgedeki Dünya Mirasının gereksinimlerini yansıtmalıdır ve Uluslararası yardımın verilmesini kolaylaştırmalıdır. Komite Stratejik Hedefler ve Uluslararası Yardım arasında doğrudan bir bağlantı oluşturulmasını desteklediğini de ifade etmiştir.

VI. DÜNYA MİRASI KONVANSİYONU İÇİN DESTEK SAĞLAMAK

VI.A Amaçlar

Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 27

211. Amaçları şunlardır:

- a) kapasite oluşturma ve araştırmanın geliştirilmesi;
- b) kültürel ve doğal mirasın korunması gereksinimi konusunda genel kamu bilinci, anlayışı ve takdirinin artırılması;
- c) toplum yaşamında Dünya Mirasının fonksiyonunun artırılması; ve
- d) mirasın korunması ve tanıtılması sürecine yerel ve ulusal toplumun katılımının artırılması.

Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 5(a)

VI.B Kapasite oluşturma ve araştırma

212. Komite, Stratejik Hedefler uyarınca Taraf Ülkelerde kapasite oluşumunun geliştirilmesine çalışmaktadır.

Dünya Mirasına ilişkin Budapeşte Deklarasyonu (2002)

Global Eğitim Stratejisi

213. Dünya Mirasının korunması, muhafazası ve tanıtılması için gerekli üst düzey beceri ve multidisipliner yaklaşımın farkında olarak, Komite Dünya Kültürel ve Doğal Mirası için Global bir Eğitim Stratejisi kabul etmiştir. Global Eğitim Stratejisinin öncelikli hedefi, *Konvansiyonun* daha iyi uygulanması için çeşitli aktörlerin gerekli becerileri geliştirmesini sağlamaktır. Çakışmaları önlemek ve Stratejiyi daha etkin bir şekilde uygulamak amacıyla, Komite, Temsilci, Dengeli ve Güvenilir bir Dünya Mirası Listesi için Global Strateji ile Periyodik Raporlama gibi diğer girişimler arasında bağlantıyı sağlayacaktır. Komite ilgili eğitim konularını yıllık olarak inceleyecek, eğitim ihtiyaçlarını değerlendirecek, eğitim girişimlerine ilişkin yıllık raporları gözden geçirecek ve geleceğe yönelik eğitim girişimleri konusunda önerilerde bulunacaktır.

Dünya Mirası Komitesi tarafından 25. oturumunda kabul edilen Dünya Kültürel ve Doğal Mirası için Global Eğitim Stratejisi (Helsinki, Finlandiya, 2001) (bkz. WHC-01/CONF.208/24 no.lu doküman, EK X).

Ulusal eğitim stratejileri ve bölgesel işbirliği

214. Taraf Ülkeler, her düzeydeki profesyonelleri ve uzmanlarının yeterince eğitilmesini sağlamaları konusunda teşvik edilir. Bu amaçla, Taraf Ülkeler ulusal eğitim stratejileri geliştirmeleri ve stratejilerinin bir parçası olarak bölgesel işbirliğini eklemeleri için teşvik edilir.

Araştırma

215. Komite, *Konvansiyonun* etkin olarak uygulanması için gerek duyulan araştırmalar alanında uluslararası işbirliğini geliştirir ve koordine eder. Taraf Ülkeler de, bilgi ve anlayış Dünya Mirası varlıklarının belirlenmesi, yönetilmesi ve izlenmesi için çok gerekli olmasından dolayı, araştırmaların yürütülebilmesi için kaynakları ulaşılabilir kılmaları yönünde teşvik edilir.

Uluslararası Yardım

216. Taraf Ülkeler, Dünya Mirası Fonundan Eğitim ve Araştırma Yardımı talep edebilir (bkz. Bölüm VII).

VI.C Bilinçlendirme ve eğitim

Bilinçlendirme

217. Taraf Ülkeler Dünya Mirasını korumanın gerekliliği konusunda bilinç oluşturma konusunda teşvik edilir. Özellikle, Dünya Mirasının statüsünün yeterince dikkat çekici olmasını ve yerinde tanıtılmasını sağlamalıdır.

218. Sekretarya, Konvansiyona ilişkin kamu bilinci oluşturmayı amaçlayan faaliyetler geliştirme ve Dünya Mirasını tehdit eden tehlikeler hakkında kamuyu bilgilendirme konularında Taraf Ülkelere yardım sağlar. Sekretarya, Uluslararası yardım ile finanse edilecek yerinde tanıtıma ve eğitime yönelik projeleri hazırlama ve uygulama konusunda Taraf Ülkelere tavsiyelerde bulunur. Danışma Organları ve uygun Devlet kurumlarının da bu projeler hakkında tavsiyelerde bulunması istenebilir.

Eğitim

219. Dünya Mirası Komitesi eğitim malzemeleri, faaliyetleri ve programlarının geliştirilmesini teşvik eder ve destekler.

Uluslararası Yardım

220. Taraf Ülkeler, mümkün olan yerlerde okullar, üniversiteler, müzeler ve diğer yerel ve ulusal eğitim otoriteleri ile birlikte Dünya Mirasına ilişkin eğitim faaliyetleri geliştirmeleri için teşvik edilirler.

Dünya Mirası Konvansiyonu Madde 27.2

221. Sekretarya, UNESCO Eğitim sektörü ve diğer ortaklar ile işbirliği içinde, tüm dünyada ortaokul düzeyinde kullanılmak üzere “Dünya Mirası Genç Ellerde” adlı bir Dünya Mirası Eğitim Kaynak Aracı hazırlar ve yayınlar. Bu araç diğer eğitim düzeylerinde de kullanılmak üzere uyarlanabilir. "Dünya Mirası Genç Ellerde" adlı kaynağa aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir <http://whc.unesco.org/education/index.htm>
222. Bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri veya programları geliştirmek ve uygulamak amacıyla Taraf Ülkeler Dünya Mirası Fonundan Uluslararası Yardım talep edebilirler. (bkz. Bölüm VII).

VII. DÜNYA MİRASI FONU VE ULUSLARARASI YARDIM

VII.A Dünya Mirası Fonu

223. Dünya Mirası Fonu, UNESCO'nun Mali Yönetmelikleri hükümleri uyarınca *Konvansiyon* ile oluşturulmuş bir vakıf fonudur. Fonun kaynakları arasında Konvansiyona Taraf Devletlerce yapılan zorunlu ve gönüllü katkılar ve Fon yönetmelikleri ile izin verilmiş diğer her türlü kaynak yer almaktadır. *Dünya Mirası Konvansiyonunun 15. Maddesi.*
224. Fon için mali yönetmelikler, aşağıdaki web adresinde bulabileceğiniz WHC/7 belgesinde belirtilmektedir:
<http://whc.unesco.org/en/financialregulations>

VII.B. Dünya Mirası Konvansiyonunun Desteklenmesinde Diğer Teknik ve Mali kaynak ve Ortaklıkların Seferber Edilmesi

225. Dünya Mirası Fonu, mümkün olduğunca diğer kaynaklardan Uluslararası yardım için ekstra fonların seferber edilmesi için kullanılmalıdır.
226. Komite, Dünya Mirası Listesinde yer alan herhangi bir varlık için uluslararası yardım kampanyaları ve diğer UNESCO projeleri için Dünya Mirası Fonuna sunulan katkıların *Konvansiyonun V. Bölümü* uyarınca ve kampanya veya projenin yürütülmesi için oluşturulan yaklaşımlara uygun olarak uluslararası yardım olarak kabul edilmesine ve kullanılmasına karar vermiştir.
227. Konvansiyona Taraf Devletler, Dünya Mirası Fonuna ödedikleri zorunlu katkılara ek olarak *Konvansiyona* destek vermeye davet edilmektedir. Bu gönüllü destek, Dünya Mirası Fonuna yapılacak ekstra katkılar veya varlıklara sağlanacak doğrudan mali veya teknik katkılar aracılığıyla sağlanabilir. *Dünya Mirası Konvansiyonunun 15(3). Maddesi*
228. Konvansiyona Taraf Ülkeler UNESCO tarafından başlatılan ve Dünya Mirasını korumayı amaçlayan uluslararası yardım toplama kampanyalarına katılmaya teşvik edilmektedir.
229. Konvansiyona Taraf Ülkeler ve bu kampanyalara veya Dünya Mirası Varlıkları için diğer UNESCO projelerine katkıda bulunmayı düşünen diğer ülkeler, söz konusu katkılarını Dünya Mirası Fonu aracılığıyla yapmaya teşvik edilmektedir.
230. Konvansiyona Taraf Devletler, Dünya Mirasının muhafaza edilmesi çabalarına destek vermek için yardım toplamayı amaçlayan ulusal dernek ve birliklerin ve kamu ve özel sektör dernekleri ve birliklerinin kurulmasına katkıda bulunmaya teşvik edilmektedir. *Dünya Mirası Konvansiyonunun 17. Maddesi*

231. Sekretarya, mali ve teknik kaynakların Dünya Mirasının korunmasına seferber edilmesi için destek vermektedir. Bu bağlamda, Sekretarya Dünya Mirası Komitesi tarafından ve UNESCO yönetmelikleri ile belirlenen Karar ve İlkeler doğrultusunda kamu ve özel sektör kuruluşları ile ortaklıklar kurmaktadır.
232. Sekretarya, Dünya Mirası Fonu lehine dış fonların idare edilmesi için “UNESCO’nun özel bütçe dışı fon kaynakları ile işbirliğine ilişkin Direktifleri” ve “potansiyel ortakların seçilmesi için kriterler ve özel fonların seferber edilmesine ilişkin Kurallara” atıfta bulunması gerekmektedir. Bu belgelere aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir: <http://whc.unesco.org/en/privatefunds>

“UNESCO’nun özel bütçe dışı fon kaynakları ile işbirliğine ilişkin Direktifleri” (149 EX/Dec. 7.5 no’lu Karara ek) ve “potansiyel ortakların seçilmesi için kriterler ve özel fonların seferber edilmesine ilişkin Kurallar” (156 EX/Dec. 9.4 no’lu Karara ek).

VII.C Uluslararası Yardım

233. *Konvansiyon*, Konvansiyona Taraf Devletlere sınırları içinde yer alan ve Dünya Mirası Listesinde yer alan veya potansiyel olarak söz konusu Listeye girmeye uygun dünya kültür ve doğa mirasının korunması için Uluslararası Yardım sağlamaktadır. Uluslararası Yardım, ulusal düzeyde yeterli kaynağın sağlanamadığı durumlarda Dünya Mirasının ve geçici Listede yer alan varlıkların korunması ve yönetimi ve için ulusal çabalara destek olan bir yardımcı olarak görülmelidir.
234. Uluslararası Yardım, temelde Dünya Mirası Konvansiyonu çerçevesinde kurulan Dünya Mirası Fonundan finanse edilmektedir. Komite, Uluslararası Yardım bütçesini iki yılda bir kararlaştırır.
235. Dünya Mirası Komitesi, Taraf Devletin talepleri karşısında istedikleri türde Uluslararası Yardımı koordine ve tahsis eder. Bu Uluslararası Yardım türleri, öncelik sırasına göre aşağıdaki özet tabloda belirtilmiştir:
- Acil durum yardımı
 - Hazırlık yardımı
 - Muhafaza ve Yönetim yardımı (eğitim ve araştırma, teknik işbirliği ve tanıtım ve eğitim yardımlarının bir araya getirilmesi).

Bkz. *Dünya Mirası Konvansiyonunun* 13 (1&2) ve 19 ila 26. Maddeleri

Dünya Mirası Konvansiyonunun IV. Bölümü

Karar 30 COM 14A

VII.D Uluslararası Yardım İlke ve Öncelikleri

236. Tehlikedeki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıklar için Uluslararası Yardım sağlanmasına öncelik verilmektedir. Komite, Dünya Mirası Fonunda büyük bir kısmın Tehlikedeki Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıklara tahsis edilmesini sağlamak üzere özel bir bütçe hattı oluşturmuştur.
237. Dünya Mirası Fonuna zorunlu veya gönüllü katkılarını ödemeyen Taraf Devletlere uluslararası yardım verilmez; ancak bu hüküm acil yardım talepleri için geçerli değildir.
238. Stratejik Hedeflerine destek vermek amacıyla Komite aynı zamanda Bölgesel Programlarla oluşturulan öncelikler çerçevesinde de Uluslararası Yardım tahsisi yapar. Bu programlar, Periyodik Raporların ardından kabul edilir ve Taraf Devletlerin Periyodik Raporlarda belirlenen ihtiyaçlarına dayalı olarak Komite tarafından düzenli olarak göden geçirilir (bkz. Bölüm V).
239. 236 ila 238. paragraflarda ana hatlarıyla belirtilen önceliklere ek olarak Komitenin Uluslararası Yardımın verilmesi yönündeki kararlarında aşağıdaki hususlar da rol oynamaktadır:
- a) yardımın katalitik ve çarpan etkisi yaratması (“başlangıç desteği”) ve diğer kaynaklardan mali ve teknik kaynakları teşvik etmesi;
- b) Uluslararası Yardım talebinin aşağıdaki ülkelerden birinden gelip gelmemesi:
- Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinin Kalkınma Politikası Komitesi tarafından tanımlandığı şekliyle Az Gelişmiş bir Ülke veya Düşük Gelirli Ekonomi,
 - Dünya Bankası tarafından tanımlandığı şekliyle Orta Gelirin altındaki bir ülke,
 - Gelişmekte olan Küçük Ada Devleti veya
 - Anlaşmazlık sonrası durumu yaşayan bir Taraf Devlet;
- c) Dünya Mirası varlıkları için alınması gereken koruma tedbirlerinin aciliyeti;
- d) Faaliyet için Alıcı Taraf Devletin yasal, idari ve mümkün olan yerlerde mali taahhütlerinin var olup olmadığı;
- e) Faaliyetin, Komite tarafından kararlaştırılan Stratejik Hedeflerin güçlendirilmesindeki etkisi

Dünya Mirası Konvansiyonunun
13(1). Maddesi.

Karar 13 COM XII.34

Karar 26 COM 17.2, 26 COM 20 ve
Karar 26 COM 25.3

Karar 31 COM 18B

İşlevsel İlkelerin 26. paragrafı

- f) Faaliyetin, tepkisel izleme süreci ve/veya Periyodik Raporların analizi aracılığıyla belirlenen ihtiyaçlara ne ölçüde cevap vereceği;
- g) Bilimsel araştırmalar ve uygun maliyetli koruma tekniklerinin geliştirilmesi açısından faaliyetin ibret verici değeri;
- h) Faaliyetin maliyeti ve beklenen sonuçlar; ve
- i) Hem uzmanların hem de kamuoyunun eğitilmesi açısından eğitimsel değeri.

Karar 20 COM XII

240. Kültürel ve doğal miras için gerçekleştirilecek faaliyetlere kaynakların tahsisinde denge sağlanmalıdır. Bu denge, Komite tarafından düzenli olarak gözden geçirilir ve kararlaştırılır.

Toplam Uluslararası Yardımın % 65'i kültürel varlıklar ve % 35'i de doğal varlıklar için ayrılır.
Karar 31 COM 18B

VII.E Özet Tablo

241.

Uluslararası yardım türü	Amaç	Bütçe tavanları	Talep sunmak için son başvuru tarihi	Onay otoritesi
Acil durum yardımı	Bu yardım, Tehlikedeki Dünya Mirası Listesinde ve Dünya Mirası Listesinde yer alıp ciddi hasar görmüş veya ani veya beklenmedik olaylar nedeniyle ciddi hasarın eşliğinde olan varlıkların karşılaştıkları belirlenmiş veya potansiyel tehditlerin ortadan kaldırılması için talep edilebilir. Söz konusu olaylar arasında yer çökmesi, geniş çaplı yangınlar, patlamalar, seller veya savaş da dahil insan kaynaklı afetler sıralanabilir. Bu yardım, aşamalı bozulma, kirlenme veya erozyon gibi hasar veya yıpranmaları kapsamaz. Bit Dünya Mirası varlığının muhafazası ile ciddi şekilde alakalı olan acil durumlara hitap eder (bkz. Karar 28 COM 10B 2.c). Gerektiğinde, tek bir Taraf Devletteki birden fazla Dünya Mirası varlığına yardım sağlanabilir (bkz. Karar 6 EXT. COM 15.2). Bütçe tavanları, tek bir Dünya Mirası varlığı ile alakalıdır. Bu yardım aşağıdaki nedenlerle talep edilebilir:: (i) Varlığın korunması için acil önlemlerin alınması; (ii) Varlık için bir acil durum planının çıkarılması.	5.000 \$'a kadar	Her zaman	Dünya Mirası Merkezi Müdürü
		5.001 \$ ve 75.000 \$ arası	Her zaman	Komite Başkanı
		75.000 \$'ın üstü	1 Şubatta	Komite

Hazırlık yardımı	<p>Bu yardım aşağıdaki nedenlerle talep edilebilir:</p> <p>(i) Dünya Mirası Listesinde yer almaya uygun varlıkların ulusal Geçici Listesinin hazırlanması veya güncellenmesi için;</p> <p>(ii) Aynı coğrafi-kültürel alan dahilinde kalan ulusal Geçici Listelerin uyumlaştırılması için toplantılar düzenlenmesi;</p> <p>(iii) Dünya Mirası Listesinde yer almak üzere varlıkların aday gösterilmeye hazırlanması (bu kapsamda benzer varlıklarla alakalı olarak varlığın karşılaştırmalı bir analizinin hazırlanması da yer alabilir (Bkz Ek 5'in 3.c maddesi);</p> <p>(iv) Eğitim ve araştırma yardımı ve Dünya Mirası varlıkları için teknik işbirliği için talep hazırlanması.</p> <p>Hazırlık yardımında mirasları Dünya Mirası Listesinde temsil edilmeyen veya az temsil eden Taraf Devletlerden gelen taleplere öncelik verilir.</p>	5.000 \$'a kadar	Her zaman	Dünya Mirası Merkezi Müdürü
Muhafaza ve Yönetim yardımı (eğitim ve araştırma, teknik işbirliği ve tanıtım ve eğitim yardımlarının bir araya getirilmesi).	<p>Bu yardım aşağıdakiler için talep edilebilir:</p> <p>(i) Grup eğitimine vurgu yapılarak personel ve uzmanların Dünya Mirasının belirlenmesi, izlenmesi, muhafazası, yönetimi ve sunulması alanlarında her düzeyde eğitimi;</p> <p>(ii) Dünya Mirası varlıklarının faydasına olacak şekilde bilimsel araştırmalar;</p> <p>(iii) Dünya Mirası varlıklarının muhafazası, yönetimi ve sunulması ile ilgili bilimsel ve teknik çalışmalar.</p> <p>Not: UNESCO'da münferit eğitim kursları için destek talepleri Sekreterya'dan temin edilebilecek standart "Burs Başvurusu" formu ile sunulabilir.</p> <p>(iv) Tehlikedeki Dünya Mirası Listesi ve Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların muhafazası, yönetimi ve sunulması için uzman, teknisyen ve yetenekli iş gücü sağlanması;</p> <p>(v) Taraf Devletin Tehlikedeki Dünya Mirası Listesi ve Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların muhafazası, yönetimi ve sunulması için ihtiyaç duyduğu ekipmanın sağlanması;</p> <p>(vi) Tehlikedeki Dünya Mirası Listesi ve Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların muhafazası, yönetimi ve sunulması için faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla geri ödemesi uzun vadede yapılabilecek düşük faizli veya faizsiz krediler verilmesi.</p> <p>(vii) Bölgesel ve uluslararası düzeylerde, aşağıdakileri sağlayacak faaliyetler ve toplantıların düzenlenmesi için:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Belli bir bölge içindeki ülkelerde <i>Konvansiyona</i> ilgi oluşturmaya yardımcı olmak; - Uygulamaya daha aktif katılımı teşvik etmek için <i>Konvansiyonun</i> uygulanmasına ilişkin farklı konularda bilinç düzeyini artırmak; - Deneyimlerin karşılıklı paylaşılması için bir araç olmak; - özellikle Dünya Mirasının korunmasının faydasına olacak şekilde gençlerin katılımını da kapsadığı zamanlarda ortak eğitim, bilgilendirici ve tanıtıcı programlar ve faaliyetlerin teşvik edilmesi. 	<p>Yalnızca (i) ila (vi) arasında kalan maddeler için: 5.000 \$'a kadar</p> <p>5.001 \$ ila 30.000 \$ arası</p> <p>30.000 \$ ve üzeri</p> <p>Yalnızca (vii) ila (viii) arasında kalan maddeler için: 5,000 \$'a kadar</p> <p>5,001 \$ ve 10,000 \$ arası</p>	<p>Her zaman</p> <p>Her zaman</p> <p>Her zaman</p> <p>1 Şubat</p> <p>Her zaman</p> <p>Her zaman</p>	<p>Yalnızca (i) ila (vi) arasında kalan maddeler için: Dünya Mirası Merkezi Müdürü</p> <p>Komite Başkanı</p> <p>Komite</p> <p>Yalnızca (vii) ila (viii) arasında kalan maddeler için: Dünya Mirası Merkezi Müdürü</p> <p>Komite Başkanı</p>

	(viii) Ulusal düzeylerde aşağıdakiler için: - Özellikle gençler arasında <i>Konvansiyonu</i> daha iyi tanıtmak veya <i>Konvansiyonun</i> 17. Maddesi uyarınca ulusal Dünya Mirası birliklerinin oluşturulmasını sağlamak için toplantılar düzenlenmesi; - Özellikle gençler için belli bir tanıtım için değil de genel olarak <i>Konvansiyon</i> ve Dünya Mirası Listesinin tanıtılması amacıyla eğitim materyalleri ve bilgilendirici materyallerin hazırlanması ve tartışılması (broşür, çeşitli yayınlar, sergiler, filmler ve multimedya araçları gibi).			
--	--	--	--	--

VII.F Prosedür ve format

242. Uluslararası yardım talebinde bulunan tüm Taraf Devletler, taleplerinin kavramsallaştırılması, planlanması ve seçilmesi sürecinde Sekreteryaya ve Danışma Organlarına başvurmaya teşvik edilmektedir. Taraf Devletlerin işlerini kolaylaştırmak amacıyla talep edilmesi durumunda daha önceden bulunan uluslararası yardım taleplerinden örnekler sağlanabilir.
243. Uluslararası yardım talep formu, Ek 8’de sunulmaktadır ve talep türleri, miktarları, son başvuru tarihleri ve onay otoriteleri de Bölüm VII.E’deki özet tabloda ana hatlarıyla belirtilmektedir.
244. Yardım talebi, İngilizce ve Fransızca olarak hazırlanmalı, UNESCO Ulusal Komisyonu, Taraf Devletin UNESCO Daimi Delegasyonu ve/veya uygun hükümet organı veya Bakanlık tarafından imzalanarak aşağıdaki adrese gönderilmelidir:

UNESCO Dünya Mirası Merkezi

7, place de Fontenoy

75352 Paris 07 SP

Fransa

Tel: +33 (0) 1 4568 1276

Faks: +33 (0) 1 4568 5570

E-posta: wh-intassistance@unesco.org

245. Uluslararası yardım talepleri Taraf Devlet tarafından elektronik posta aracılığıyla da iletebilir; ancak beraberinde resmi olarak imzalanmış yazılı bir çıktısının da bulunması ve Dünya Mirası Merkezinin aşağıdaki adresinden elde edilebilecek on-line format kullanılarak doldurulmalıdır:

<http://whc.unesco.org>

246. Bu formda istenilen tüm bilgilerin verilmesi önemlidir. Uygun ve gerekli olması durumunda, taleplerle birlikte ek bilgi, rapor, vb. gönderilebilir.

VII.G Uluslararası Yardım taleplerinin değerlendirilmesi ve onaylanması

247. Bir Taraf Devletten gelen talebin tam olması koşuluyla, Sekreteryaya Danışma Organlarının da yardımıyla 5.000 \$'ın üzerindeki her bir talebi aşağıdaki şekilde zamanında işleme koyar.

248. Kültürel miras için tüm uluslararası yardım talepleri, 5.000 \$'ın altındaki talepler dışında ICOMOS ve ICCROM tarafından değerlendirilir. Karar 13 COM XII.34
Karar 31 COM 18B

249. Karma miras için tüm uluslararası yardım talepleri, 5.000 \$'ın altındaki talepler dışında ICOMOS ve ICCROM tarafından değerlendirilir. Karar 31 COM 18B

250. Doğal miras için tüm uluslararası yardım talepleri, 5.000 \$'ın altındaki talepler dışında IUCN tarafından değerlendirilir. Karar 31 COM 18B

251. Danışma Oranlarınca kullanılan değerlendirme kriterleri Ek 9'da gösterilmektedir. Karar 31 COM 18B

252. 5.000 \$'ın üzerindeki tüm Uluslararası Yardım talepleri, Başkan ve Komite tarafından faaliyete geçilmeden önce yılda en az iki kez Dünya Mirası Komitesinin Başkanı veya bir başkan vekili, Dünya Mirası Merkezi Bölgesel Masalarının ve Danışma Organlarının temsilcilerinden oluşan bir panel tarafından değerlendirilir. Başkanın onayının istenmesi talepleri, herhangi bir zamanda Sekreteryaya'ya sunulabilir ve uygun değerlendirmelerin yapılması ardından Başkan tarafından onaylanır. Karar 31 COM 18B

253. Başkan, kendi ülkesi tarafından sunulan talepleri onaylama yetkisine sahip değildir. Bu talepler, Komite tarafından incelenir.

254. Komiteden istenecek tüm onay talepleri, 1 Şubat tarihinde veya daha önce Sekreteryaya tarafından alınmalıdır. Bu talepler, Komiteye bir sonraki oturumda sunulur.

VII.H Sözleşmeden Doğan Düzenlemeler

255. Onaylanan Uluslararası Yardım taleplerinin UNESCO yönetmeliklerine uygun olarak uygulanması için ilk onaylı talepte belirlenen iş planı ve bütçe dökümü ardından ilgili Taraf Devlet veya temsilcileri ile UNESCO arasında anlaşmalar yapılır.

VII.I Uluslararası Yardımın Değerlendirilmesi ve Takibi

256. Uluslararası Yardım taleplerinin uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesi, faaliyetlerin tamamlanması ardından 3 ay içinde gerçekleşir. Bu değerlendirmelerin sonuçları, Danışma Organları ile birlikte Sekretarya tarafından bir araya getirilir ve saklanır ve Komite tarafından düzenli olarak incelenir.
257. Komite, Uluslararası Yardımın etkinliğini değerlendirmek ve önceliklerini yeniden tanımlamak üzere Uluslar arası Yardımın uygulanması, değerlendirilmesi ve takibini gözden geçirir.

VIII. DÜNYA MİRASI AMBLEMİ

VIII.A Önsöz

258. Komite, ikinci oturumunda (Washington, 1978) Michel Olyff tarafından tasarlanan Dünya Mirası Amblemini kabul etti. Bu Amblem, kültür ve doğa varlıklarının birbirine bağımlılığını sembolize etmektedir: ortadaki kare, insan tarafından yaratılan bir varlığı, etrafını çevreleyen daire ise doğayı temsil eder; iki unsur da birbirlerine yakın ilişkiye bağlıdır. Amblemin şekli yuvarlaktır, tıpkı dünya gibi; ama aynı zamanda korumayı da sembolize eder. *Konvansiyonu* sembolize eder, Taraf Devletlerin *Konvansiyona* bağlılıklarının önemini ön plana çıkarır ve Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların belirlenmesini sağlar. Halkın *Konvansiyonu* bilmesi ile alakalıdır ve *Konvansiyonun* güvenilirliği ve prestijinin bir tasdikli bir göstergesidir. Her şeyin ötesinde *Konvansiyonun* simgelediği evrensel değerlerin temsilidir.
259. Komite, sanatçı tarafından önerilen amblemin kullanım amacına, teknik olanaklara ve sanatsal değerlerin korunması ile ilgili düşüncelere bağlı olarak herhangi bir renkte büyüklükte kullanılabileceğine karar vermiştir. Ancak, Amblemin her zaman için şu ifadeleri taşıması gerekir; "WORLD HERITAGE. PATRIMOINE MONDIAL". "PATRIMONIO MUNDIAL" yazılan boşluğa Amblemin kullanılacağı ülkenin ulusal dile ifadenin çevirisi de yazılabilir.
260. Amblemin uygunsuz kullanımların önüne geçerken mümkün olduğunca görünür olmasını sağlamak amacıyla, Komite 22. oturumunda (Kyoto, 1998) aşağıdaki paragraflarda belirtilen "Dünya Mirası Ambleminin Kullanılması için İlke ve Kuralları" kabul etmiştir.
261. Her ne kadar *Konvansiyonda* Amblemin kullanılmasından bahsedilmese de *Konvansiyon* ile korunan ve 1978 yılında kabulünden bu yana Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların belirlenmesi amacıyla Komite Amblemin kullanımını teşvik etmektedir.
262. Dünya Mirası Komitesi, Dünya Mirası Ambleminin kullanımına karar verilmesinden ve nasıl kullanılabileceğine ilişkin politika talimatları belirlenmesinden sorumludur.
263. 26. Oturumunda (Budapeşte, 2002) Komite tarafından talep edildiği üzere, Dünya Mirası Amblemi, "Dünya Mirası" adı ve türevleri şu anda Sınâî Mülkiyetin Korunması için Paris Konvansiyonunun Mükerrer 6. Maddesi çerçevesinde kayıtlıdır ve bu nedenle de korunmaktadır.

Karar 26 COM 15

264. Amblemin ayrıca kaynak toplama potansiyeli de mevcuttur ki bu bağlantılı olduğu ürünlerin pazarlama değerini artırmak için kullanılabilir. *Konvansiyonun* amaçlarını ileriye taşımak ve *Konvansiyonun* dünya çapında daha iyi sağlamak arasında bir dengeye ihtiyaç vardır ve yanlış, uygunsuz ve izinsiz ticari ve diğer kullanımların önüne geçilmelidir.

265. Amblemin Kullanılmasına İlişkin İlke ve Kurallar ve kalite kontrol yaklaşımları, tanıtım faaliyetleri önünde bir engel teşkil etmemelidir. Amblemin kullanımına karar verme ve bu kullanımları değerlendirmekten sorumlu otoriteler (aşağıda görebilirsiniz), kararlarına temel teşkil edecek parametrelere ihtiyaç duyarlar.

VIII.B Uygulanabilirlik

266. Burada önerilen İlke ve Kurallar, aşağıdakiler tarafından Amblemin tüm önerilen kullanımlarını kapsar:

- a. Dünya Mirası Merkezi;
- b. UNESCO Basım Ofisi ve diğer UNESCO ofisleri;
- c. Her bir taraf Devlette *Konvansiyonun* uygulanmasından sorumlu Kurum veya Ulusal Komisyonlar;
- d. Dünya Mirası varlıkları;
- e. Özellikle ve öncelikle ticari amaçlarla faaliyet gösteren diğer sözleşme tarafı ülkeler.

VIII.C Taraf Devletlerin Sorumlulukları

267. *Konvansiyona* Taraf Devletlerin kendi ülkelerinde herhangi bir grup tarafından veya Komite tarafından açıkça tanınmayan herhangi bir amaçla Amblemin kullanımının önüne geçmek için olası her türlü tedbiri alması gerekmektedir. Taraf devletler, Ticari Marka yasaları da dahil ulusal mevzuattan tamamen faydalanmaya teşvik edilmektedir.

VIII.D Dünya Mirası Ambleminin uygun kullanımlarının artırılması

268. Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıklar üzerine UNESCO logosu ile birlikte amblemin de konulması gerekmektedir, ancak bunların söz konusu varlığı görsel olarak engellemeyecek şekilde yerleştirilmiş olması gerekir.

Varlıkların Dünya Mirası Listesinde yer almasını anmak için tabelaların hazırlanması

269. Bir varlık Dünya Mirası Listesinde yer aldıktan sonra, Taraf Devlet söz konusu Listede yer alam olayını kutlamak için ne zaman mümkün olursa o zaman bir tabela hazırlamalıdır.

Bu tabelalar, ilgili ülkenin halkını ve yabancı ziyaretçileri, ziyaret ettikleri varlığın uluslararası toplum tarafından tanınan özel bir değeri olduğu konusunda bilgilendirmektir. Diğer bir deyişle, söz konusu varlık sadece o ulus için de tüm dünya için istisnai bir varlıktır. Ancak, bu tabelaların bir işlevi daha vardır ki bu da kamuoyunu *Dünya Mirası Konvansiyonu* veya en azından Dünya Mirası kavramı ve Dünya Mirası Listesi hakkında bilgilendirmektir.

270. Bahsi geçen tabelaların hazırlanması için Komite, aşağıdaki Kuralları kabul etmiştir:
- a) Tabela, varlığı kapatmayacak şekilde, ziyaretçilerin göreceği bir yere yerleştirilmelidir;
 - b) Tabela üzerinde Dünya Mirası Amblemi bulunmalıdır;
 - c) Yazılacak metin, varlığın olağanüstü evrensel değerinden söz etmelidir; bu bağlamda varlığın önemli özelliklerinin de belirtilmesi yararlı olur. Taraf Devletler diledikleri takdirde, çeşitli Dünya Mirası yayınlarında veya Dünya Mirası sergisinde kullanılan tanımlamalardan yararlanabilir; ve bu bilgilere Sekreteryadan ulaşabilirler;
 - d) Metin, Dünya Miras Sözleşmesi ve özellikle de Dünya Miras Listesinden ve bu Listeye alınmakla varlığın gördüğü uluslararası kabul veya tanınmadan söz edecektir (bununla beraber varlığın Komitenin hangi oturumunda Listeye alındığı gibi bilgilerin yer alması gerekli değildir); Yabancı ziyaretçilerin yoğun olduğu yerlerde, tabelada yer alacak metnin birkaç dilde yazılması uygun olacaktır.
271. Aşağıdaki metin, örnek olmak üzere Komite tarafından önerilmektedir:
- “(Varlığın adı) *Dünya Kültür ve Doğa Mirasının Korunmasına ilişkin Konvansiyonun* Dünya Mirası Listesine kaydedilmiştir. Kültürel veya doğal bir varlığın Dünya Mirası Listesinde yer alması, tüm insanlığın yararı için korunmayı hak eden kültürel veya doğal varlığın olağanüstü evrensel değerini teyit etmektedir”.
272. Bu metni, varlığın kısa bir tanımı takip edebilir.
273. Ayrıca, ulusal otoriteler, Amblemin daha yaygın kullanılması için antet, broşür ve çalışanların üniformalarında Dünya Mirası varlıklarının kullanımını teşvik etmelidir.

274. *Dünya Mirası Konvansiyonu* ve Dünya Mirası varlıkları ile ilgili iletişim ürünleri üretme hakkı elde eden üçüncü tarafların Ambleme uygun görünürlük sağlamaları gerekmektedir. Söz konusu ürün için farklı bir Amblem veya logo oluşturmaktan kaçınmalıdırlar.

VIII.E Dünya Mirası Ambleminin Kullanılmasına ilişkin

Prensipler

275. Sorumlu otoritelerden bundan böyle Amblemin kullanımı ile ilgili verilecek kararlarda aşağıdaki ilkeleri kullanmaları istenmektedir:
- a) Amblem, *Konvansiyonun* tanıtılması amacıyla azami ölçüde teknik ve yasal açıdan mümkün olduğu sürece halihazırda onaylanmış ve kabul edilmiş olanlar da dahil temelde *Konvansiyonun* çalışmaları ile bağlantılı tüm projeler için kullanılmalıdır.
 - b) Amblemin kullanılmasının onaylanmasına ilişkin verilecek bir karar, pazarlanacak ürünlerin hacmine veya beklenen mali geri dönüşe değil de tamamen ilgili ürünün kalitesine ve neyi ihtiva ettiğine bağlı olmalıdır. Onay için temel kriter, önerilen ürünün Dünya Mirası ile ve değerleri ile ilgili olarak eğitsel, bilimsel, kültürel veya sanatsal değeri olmalıdır. Bardak, tişört, iğne ve turistler için diğer hediyelik eşyalar gibi eğitsel değeri olmayan veya çok az olan ürünlerin üzerine Amblem koyulması için normal şartlarda onay verilmez. Bu politikaya bir istisna olarak, Komite toplantıları ve tabelaların koyulduğu törenler gibi özel olaylar gösterilebilir.
 - c) Amblemin kullanılmasına izin veren her türlü karar, açık ve net olmalı ve *Dünya Mirası Konvansiyonunun* açıkça ifade edilen ve ima edilen hedef ve değerlerine uymalıdır.
 - d) Bu kurallar çerçevesinde izin verilen durumlar dışında, ticari oluşumların Dünya Mirasına verdikleri desteği göstermek üzere kendi malları üzerinde doğrudan bu Amblemi kullanmaları yasal değildir. Ancak Komite, tüm birey, kuruluş veya şirketin Dünya Mirası varlıkları ile ilgili olarak uygun olduğunu düşündükleri her şeyi yayınlama veya üretme hakkına sahip olduklarını kabul eder, ancak Dünya Mirası Amblemi altında bunun yapılabilmesi için resmi izin verme yetkisi yalnızca Komiteye aittir ve bu yetki, İlke ve Kurallarda belirtildiği şekilde uygulanır.

e) Diğer sözleşme taraflarınca Amblemin kullanılmasına normalde yalnızca önerilen kullanılan doğrudan Dünya Mirası varlıkları ile ilgili olduğunda izin verilir. Söz konusu kullanımlara, ilgili ülkelerin ulusal otoriteleri onay verdikten sonra izin verilir.

f) Dünya Mirası varlıklarının kullanımının söz konusu olmadığı veya bu varlıkların kullanımının önerilen kullanımın odak noktası olmadığı bilimsel konular veya koruma tedbirleri gibi konulardaki genel seminer ve/veya Çalıştaylar gibi durumlarda yalnızca bu İlke ve Kurallar uyarınca açıkça onay verilen durumlarda kullanıma izin verilir. Bu tür kullanım talepleri, önerilen kullanımın *Konvansiyonun* işini ne şekilde geliştireceğini belli biçimde belgelendirmelidir.

g) İstisnai durumlar dışında ve veya genel olarak Dünya Mirası varlıklarına veya belli bir Dünya Mirası varlığına belli şekilde faydasının olacağını görüldüğü durumlar dışında seyahat acenteleri, hava yolları veya öncelikli olarak ticari amaçlarla faaliyet gösteren diğer herhangi bir işletmeye Amblemi kullanma izni verilmemelidir. Bu türden bir kullanım için yapılan talepler, İlke ve Kurallar çerçevesinde onay ve ilgili ülkenin ulusal otoritelerinin iznini gerektirmektedir.

Sekretarya, Amblemin kullanılması için mali bir ödül karşılığında seyahat acentelerinden veya benzeri firmalardan reklam veya herhangi bir seyahat veya diğer herhangi bir tanıtım amaçlı karşılık kabul etmez.

h) Ticari faydaların olacağını tahmin edildiği durumlarda, Sekretarya, Dünya Mirası Fonunun gelirlerden adil bir kısmını almasını sağlamalı ve Fona gelir sağlanması için yapılan proje veya düzenlemeler için geçerli tüm anlaşmaların özünü belgelendiren bir sözleşme veya diğer herhangi bir anlaşma imzalamalıdır. Ticari kullanımların söz konusu olduğu her durumda, nominal olan dışında girişim için Sekretarya veya diğer gözlemciler tarafından transfer edilen tüm personel zamanları ve personelin ilgili masrafları, Amblemin kullanılması için izin isteyen tarafça tamamen karşılanır.

Ulusal otoritelerden de varlıklarının veya Dünya Mirası fonunun gelirlerden adil bir pay almasını sağlaması ve proje için ve tüm işlemlerin tahsisi için geçerli olan anlaşmaları belgelendirmesi istenmektedir.

- i) Sekreteryanın dağıtımını gerekli gördüğü ürünlerin üretilmesi için sponsor aradığı durumlarda ortak veya ortakların seçiminin asgaride “UNESCO’nun özel bütçe dışı fon kaynakları ile işbirliğine ilişkin Direktifleri” ve “Potansiyel ortakların seçilmesi için kriterler ve özel fonların seferber edilmesine ilişkin Kurallar” ile ve Komitenin tavsiye edebileceği diğer fon toplayıcı kurallarla tutarlı olması gerekir. Bu ürünler için duyulan gereklilik yazılı sunumlarla açıklanmalı haklılığı ortaya konmalıdır ki bu sunumların da Komitenin önereceği şekillerde onay prosedüründen geçer.

“UNESCO’nun özel bütçe dışı fon kaynakları ile işbirliğine ilişkin Direktifleri” (149 EX/Dec. 7.5 no’lu Karara ek) ve “potansiyel ortakların seçilmesi için kriterler ve özel fonların seferber edilmesine ilişkin Kurallar” (156 EX/Dec. 9.4 no’lu Karara ek).

VIII.F Dünya Mirası Ambleminin kullanılması için izin prosedürü

Ulusal otoritelerin yapacağı basit bir anlaşma

276. İster ulusal ister uluslar arası olsun projenin aynı ulusal sınırlar içinde yer alan Dünya Mirası varlıklarını ilgilendirmesi koşuluyla ulusal otoriteler, Amblemin kullanımını ulusal bir oluşuma verebilirler. Ulusal otoritelerin kararları, İlke ve Kurallara dayalı olmalıdır.
277. Taraf Devletlerden, Amblemi kullanacak otoritelerin isim ve adreslerini Sekreteryaya bildirmeleri istenmektedir.

14 Nisan 1999 tarihli genelge
http://whc.unesco.org/circs/circ_99-4e.pdf

İçeriğin kalite kontrolünü gerektiren anlaşma

278. Amblemin kullanılmasına izin verilmesi için yapılan diğer tüm istekler aşağıdaki prosedür çerçevesinde olmalıdır:
- a) Amblemin kullanılma amacını, süresini ve bölgesel geçerliliğini gösteren bir istek Dünya Mirası Merkezinin Müdürüne hitaben gönderilmelidir.
- b) Müdür, İlke ve Kurallar uyarınca Amblemin kullanım hakkını verme yetkisine sahiptir. İlke ve Kurallar kapsamında yer almayan veya yeterince yer almayan durumlar için Müdür durumu Başkana havale eder ki Başkan da en zor durumlarda nihai kararın verilmesi için durumun Komiteye havale edilmesini isteyebilir. Amblemin izin verilen kullanımlarına ilişkin yıllık bir rapor Dünya Mirası Komitesine sunulacaktır.

- c) Önceden belirlenmemiş bir süre zarfında geniş çapta dağıtımı yapılacak temel ürünlerde Amblemin kullanılmasına izin verilmesi, üreticiden ilgili ülkelerle müzakere halinde olacağı ve bölge içinde yer alan varlıkları gösteren metin ve görüntülerin açıklamalarını koruyacağı ve bunu yaparken de Sekretaryaya herhangi bir maliyet getirmeyeceğini taahhüt etmesi ve bu kanıtlanması koşuluna bağlıdır. Onaylanacak metin, Komitenin resmi dillerinden birinde veya ilgili ülkenin dilinde olmalıdır. Aşağıda Taraf Devletlerce üçüncü taraflara Amblemin kullanılmasına izin verilmesi için kullanılabilecek taslak bir model verilmektedir.

İçerik Onay Formu:

[Ülke adı] sınırları içinde yer alan Dünya Mirası varlıkları ile ilgili merin ve fotoğrafların içeriklerinin onaylanmasından resmi olarak sorumlu organ olarak belirtilen **[Sorumlu ulusal organın adı]**, **[varlıkların adı]** Dünya Mirası Varlıkları için metin ve fotoğraf sunan **[üreticinin adı]'na** sunduğu metin ve fotoğrafların **[onaylandığını] [aşağıdaki değişikliklerin yapılmasına tabi olarak onaylandığını] [onaylanmadığını]** teyit eder.

(Geçerli olmayan girişleri silin ve gereken yerlerde düzeltilmiş metnin bir nüshasını veya işaretlenmiş düzeltmelerin listesini verin).

Notlar:

Sorumlu ulusal resmi yetkilinin adının baş harflerinin metnin her sayfasına yazılması tavsiye edilmektedir.

Ulusal Otoriteler, onay iznini aldıklarını tasdikledikleri tarihten itibaren bir ay içinde onayı vermek zorundadır, bu süre dolduktan sonra, Ulusal Otoriteler yazılı olarak daha uzun bir süre talep etmediği sürece, üreticiler içeriğin zımnen onaylandığını kabul edebilirler.

Metinler, Ulusal Otoritelere, her iki taraf için de uygun olacak şekilde Komitenin iki resmi dilinden birinde veya varlıkların yer aldığı ülkenin resmi dilinde (veya resmi dillerinden birinde) sunulmalıdır.

-
- d) İsteği inceleyip kabul edilebilir olduğuna karar verdikten sonra, Sekretarya, ortak ile bir anlaşma yapabilir.
- e) Eğer Dünya Mirası Merkezinin Müdürü, Amblemin önerilen kullanımının kabul edilebilir olmadığına karar verirse, Sekretarya kararı istekte bulunan tarafa yazılı olarak bildirir.

VIII.G Taraf Devletlerin kalite kontrolü kullanma hakkı

279. Amblemi kullanma izni, ayrılamaz biçimde ulusal otoritelerin Amblemin alakalı olduğu ürünler üzerinde kalite kontrolü kullanma şartı ile bağlantılıdır.

- a) *Konvansiyona* Taraf Devletler, kendi ülkelerinde yer alan varlıklarla ilgili olarak Dünya Mirası Amblemi altında görünen dağıtımını yapılmış her türlü ürünün içeriğini (resim ve metinler) onaylamaya yetkili tek taraflardır.
- b) Yasal olarak Amblemi koruyan Taraf Devletler, söz konusu kullanımları gözden geçirmek zorundadır.
- c) Diğer Taraf Devletler, önerilen kullanımları değerlendirmeyi veya söz konusu önerileri Sekretaryaya sevk etmeyi tercih edebilirler. Taraf Devletler, uygun bir ulusal otorite belirlemek ve önerilen kullanımları değerlendirmek veya uygunsuz kullanımları belirlemek isteyip istemediklerini Sekretaryaya bildirmekten sorumludur. Sekretaryada sorumlu ulusal otoritelerin bir listesi bulunmaktadır.

IX. BİLGİ KAYNAKLARI

IX.A Sekretarya Tarafından Arşivlenen Bilgi

280. Sekretarya, Dünya Mirası Komitesinin ve *Dünya Mirası Konvansiyonuna* Taraf Devletlerin Genel Asamblelerinin tüm belgelerine ait bir veri tabanı tutar. Bu veri tabanına aşağıdaki web adresinden ulaşabilirsiniz:

<http://whc.unesco.org/en/statutorydoc>

281. Sekretarya, Taraf Devletlerden alınan harita kopyaları ve ilgili bilgiler de dahil Geçici Listeler ve Dünya Mirası için gösterilen adayların birer nüshasının yazılı çıktı olara ve mümkün olan yerlerde de elektronik formatta arşivlenmesini sağlar. Sekretarya ayrıca Danışma Organlarının hazırladığı değerlendirme ve diğer belgeler ve Taraf Devletlerden gelen yazışma ve raporlar, (Tepkisel İzleme Raporları ve Periyodik Raporlar dâhil) ve Sekretarya ve Dünya Mirası Komitesinden gelen tüm yazışma ve materyaller dahil ilgili tüm bilgilerin arşivlenmesi için gerekli düzenlemeleri yapar.

282. Arşivlenen materyaller, uzun vadede depolanmak üzere uygun bir formatta saklanır. Yazılı kopyaların ve gereken yerlerde elektronik kopyaların depolanması için hükümler oluşturulacaktır. Taraf Devletlere verilecek kopyalar için istenildiği şekilde hüküm oluşturulur.

283. Dünya Mirası Listesinde yer alan varlıkların Komitenin aday göstermesine ilişkin belgeler müzakere için gönderilir. Taraf Devletlerin adaylıkla ilgili belgenin bir nüshasını kendi web adreslerine koymaları ve bu durumu Sekretaryaya bildirmeleri gerekmektedir. Adaylık için hazırlanan Taraf Devletler, bu bilgileri, kendi sınırları içinde yer alan adaylıkların belirlenmesinde ve incelenmesinde rehber olarak kullanabilirler.

284. Her bir adaylık ile ilgili Danışma Organının değerlendirmelerini ve Komite kararını aşağıdaki web adresinden bulabilirsiniz:

<http://whc.unesco.org/en/advisorybodies>

IX.B Dünya Mirası Komitesi Üyeleri ve diğer Taraf Devletler için Spesifik Bilgiler

285. Sekretaryanın iki elektronik posta adresi vardır: biri Komite üyeleri için (wh-committee@unesco.org) diğeri de taraf Devletler için (wh-states@unesco.org). Taraf Devletlerden bu listelerin oluşması için gerekli tüm elektronik posta adreslerini sağlaması istenmektedir.

Taraf Devletlerin geleneksel tebliğ araçlarının yerini almayan fakat bu yollara destek olan bu elektronik posta listeleri, Sekretaryanın belgelerin bulunup bulunmadığı, toplantı programlarında değişiklik yapılıp yapılmadığı gibi konularda ve Komite üyeleri ve diğer Taraf Devletler ile ilgili diğer tüm konularda yapılacak bildirimlerin zamanında yapılabilmesini sağlar.

286. Taraf Devletlere gönderilen genelgeler, aşağıdaki web adresinden bulunabilir: <http://whc.unesco.org/en/circularletters>. Sekretaryanın sınırlı erişim yoluyla halka açık web adresine bağlantılı diğer bir web adresi daha bulunmaktadır ve bu sitede Komite üyelerini, Taraf Devletleri ve Danışma Organlarını hedef alan spesifik bilgi yer almaktadır.
287. Sekretarya, ayrıca Komitenin aldığı kararlar ve Taraf Devletlerin Genel Kurullarının verdikleri kararların bir veri tabanını tutmaktadır. Bunlar aşağıdaki web adresinde bulunabilir: <http://whc.unesco.org/en/decisions> Karar 28 COM 9

IX.C. Halka açık bilgi ve yayımlar

288. Sekretarya, Dünya Mirası varlıkları ve mümkün olan yerlerde diğer ilgili hususlarla ilgili halka açık ve telif hakkı serbest ibareli bilgilere erişim sağlar.
289. Dünya mirasına ilişkin konularla ilgili bilgilere, Sekretaryanın web adresinden (<http://whc.unesco.org>), Danışma Organlarının web adreslerinden ve kütüphanelerin web adreslerinden erişilebilir. Kaynakçada web sitelerinden erişilebilecek veri tabanı listelerine ve ilgili web adreslerine yapılan linkler yer almaktadır.
290. Sekretarya, Dünya Mirası Listesi, Tehlikedeki Dünya Mirası Listesi, Dünya Mirası varlıklarının Kısa Tasvirleri, Dünya Mirası Belgeleri serisi, Bültenler, broşürler ve bilgi kitleri dâhil Dünya Mirasına ilişkin çok sayıda yayın çıkarmaktadır. Ayrıca, özellikle uzmanları ve kamuoyunu hedef alan diğer bilgi amaçlı materyaller de çıkarılmaktadır. Dünya Mirası yayınlarının listesine Kaynakçadan veya aşağıdaki web adresinden ulaşabilirsiniz: <http://whc.unesco.org/en/publications>. Bu bilgi amaçlı materyaller, halka ya doğrudan ya da Taraf Devletler veya Dünya Mirası ortaklarının oluşturduğu ulusal ve uluslararası ağlar aracılığıyla dağıtılabilir.